

2

Regina Lebieź, Irena Słobodiana

Język polski i czytanie

Język polski i czytanie

2019 Regina Lebieź, Irena Słobodiana

ISBN 978-966-914-177-4

9 789669 141774 >

Regina Lebieź
Irena Słobodiana

Język polski i czytanie

Podręcznik dla 2 klasy
z polskim językiem nauczania
szkół średnich ogólnokształcących

(dwie części)

Część 2

Zalecany przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy

Львів
Видавництво "Світ"
2019

УДК 821.162.1(075.2)

Л 33

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

(наказ МОН України від 28.03.2019 № 407)

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

Oznaczenia umowne

Tekst czyta nauczyciel.

Nasz język polski.

Лебедь Р.

Л 33 Польська мова та читання : підруч. для 2 кл. з навч. польською мовою закл. заг. серед. осв. (у 2-х ч.) : ч. 2 / Р. К. Лебедь, І. А. Слободяна. – Львів: Світ, 2019. – 128 с.

ISBN 978-966-914-175-0

ISBN 978-966-914-177-4 (Ч. 2)

УДК 821.162.1(075.2)

ISBN 978-966-914-175-0

ISBN 978-966-914-177-4 (Ч. 2)

© Лебедь Р. К., Слободяна І. А., 2019

© Осадча А. Я, Радзієвська О. В, ілюстрації, 2019

© Шутурма М. С., обкладинка, ілюстрації, 2019

© Видавництво "Світ", оформлення, 2019

Rozpoczął się Nowy Rok

Maria Terlikowska

Kalendarz pełen radości

Nowy Rok. Dwa krótkie słowa –
i wszystko będzie od nowa:
styczeń i luty, i marzec.

Bałwanki, sanki, sasanki,
ciepły wiatr wydmie franki –
i już się wiosna pokaże.

Powrócą ptaki z południa,
las się rozśpiewa jak lutnia:
kwiecień, maj – dwa pachnące miesiące.

A potem stanie przed domem
czerwiec z koszykiem poziomek,
czerwiec promienny jak słońce.

A lipiec przysiądzie na lipie,
miodowym kwiatem posypie,
zapachnie żniwem i żytem.

Potem nad sadem rozbłyśnie
sierpień rumiany jak wiśnie,
sierpień okryty błękitem.

Srebrny od nitek pajęczyn
wrzesień dzwonkiem zadzwięczy:
– Dzieci, już pora do szkoły!

Ech, pora kolorowa,
błyszcząca, kasztanowa –
październik, październik wesoly!

Listopad – wiatr jak latawiec
i biały szron na murawie,
i chmury śniegiem pachnące.

Grudzień z choinką i w szubie.
Lubię choinki i grudzień lubię,
cały rok – wszystkie miesiące.

1. Przeczytaj wiersz, opowiedz, jakie znaczenie ma każdy miesiąc w roku.
2. Jaki miesiąc sprawia ci najwięcej przyjemności i dlaczego?

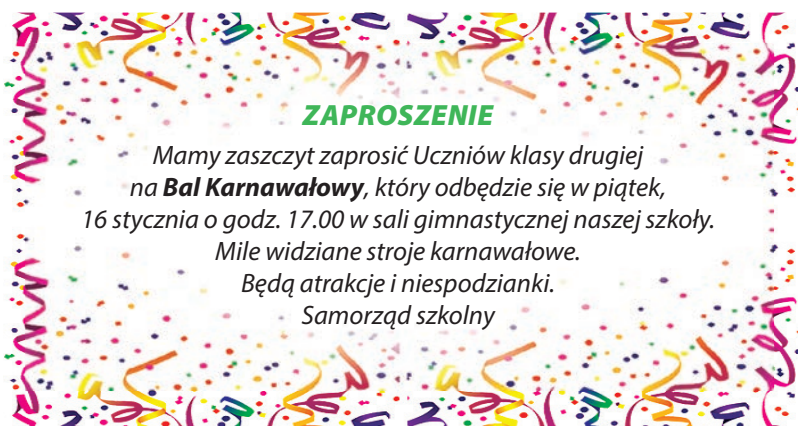

Sztuka pisania zaproszenia

Zapamiętaj!

Zaproszenie to krótki tekst, w którym informujemy adresata o jakimś wydarzeniu i zachęcamy do wzięcia w nim udziału.

W zaproszeniu powinny się znaleźć przede wszystkim informacje o miejscu i czasie wydarzenia oraz inne ważne szczegóły, które go dotyczą.

Dobre rady!

- Chcesz zatańczyć z dziewczyną? Podejdź, ukłoń się i zapytaj: "Zatańczymy?" albo "Czy mogę cię prosić do tańca?"
- Chłopiec poprosił cię do tańca? Powiedz: "Z przyjemnością" albo "Chętnie" i ruszaj na parkiet.
- Nie masz ochoty na taniec? Odmów grzecznie: "Dziękuję, nie tym razem".
- Wolisz tańczyć w pojedynkę? Wejdź między tańczących i ruszaj się w rytm muzyki.
- Gdy w tańcu machasz nogami i rękami, uważaj, aby kogoś nie uderzyć.
- Jeśli nadepniesz komuś na stopę, przeproś.

1. Przeczytaj tekst. Czy stosujesz do tych rad podczas zabawy karnawałowej?
2. Odegrajcie w klasie scenki, w których zapraszacie kogoś do tańca.

Sztuka pisania opowiadania

1. Przyjrzyj się historyjce obrazkowej i przeczytaj zdania pod obrazkami.

Marek ze starszym bratem idą na zakupy.

Brat kupuje Markowi wymarzony samochodzik.

Licealiści zbierają dary dla dzieci z Domu Dziecka.

Marek oddaje samochodzik dla dzieci, które nie mają rodziców.

2. Przeczytaj zdania pod rysunkami, zapisz je w zeszyte.
3. Na podstawie historyjki obrazkowej opowiedz co było dalej. Napisz dwa zdania, które będą zakończeniem opowiadania.
4. Nadaj tytuł i zapisz go na początku opowiadania.

W karnawale (fragment)

Z Nowym Rokiem szedł karnawał,
Przebieraniem się zabawiał. (...)

Przebrał dzieci, spójrzcie sami,
Są Indianie z piratami
I serpentyn widać zwoje,
Są krasnale, są kowboje.

Jest biedronka z muchomorkiem,
Przyszedł także Bolek z Lolkiem (...).

Jest karnawał, dzieci tańczą,
Gra orkiestra przebierańcom.

1. Przyjrzyj się ilustracji i powiedz, za kogo przebrały się dzieci na zabawie karnawałowej?
2. Czy będziesz uczestniczył w balu karnawałowym i kogo będzie przedstawiał twój strój?

Kotek

– Zawsze wszystko w ostatniej chwili – narzekała Krysia. – Zabawa zaczyna się za dwie godziny, a ja mam tylko czarne rajstopy!

– Przecież kończę wypychać ogon – uspokajał wnuczkę dziadek – mama ci go przyszyje i po krzyku!

– Kiedy mi go przyszyje? Przecież robi czapkę z uszami! Mamo, a co wezmę zamiast bluzki?

– Moją czarną bluzkę. Zbiegła się tak strasznie, że będzie akurat na ciebie.

Krysia wzięła bluzkę w ręce i ponownie wybuchnęła:

– Przecież ona ma guziki! Kto widział kota z guzikami na brzuchu!

– Mogę ci naszyć na guziki pasek.

– Dobrze – zgodziła się Krysia i włożyła rajstopy. Dziadek poprawił na nosie okulary i podszedł do dziewczynki.

– Odwróć się, to ci przyszyję ogon.

Po godzinie strój był właściwie gotowy. Krysia ominęła wszystkie skrawki walające się po podłodze. Przeszła obok dziadka, co ssał pokłuty palec. Uśmiechnęła się do mamy, która zmęczona opadła na fotel – i podeszła do lustra.

– Coś tu jest nie tak – stwierdziła – czegoś temu kotu brakuje.

– Rozumu – odpowiedział brat.

– Cicho! Już wiem. Wąsów! Skąd ja wezmę wąsy? Może tatuś...

Dziewczynka nie skończyła, bo tatuś, który cały czas czytał gazetę, zerwał się nagle z krzesła i krzyknął:

– Nie!

– Chciałam, żebyś coś wymyślił – poprosiła Krysia.

Tatuś uśmiechnął się z ulgą i pogładził swoje piękne wąsy. A potem wzięł kredkę i domalował córce kocie wąsy.

1. Kto wykonał strój karnawałowy dla Krysi? Opisz go. Kogo miała przedstawić Krysia na zabawie?

2. Jak ocenisz zachowanie dziewczynki?

Kalendarzowa wyliczanka

Styczeń lepi bałwana.
Luty kaszle, bo chory.
Marzec znowu się maże.
Kwiecień plecie kolory.
Maj ma trawę we włosach.
Czerwiec siedzi przed chatą.
Lipiec jedzie nad morze.
Sierpień tka babie lato.
Wrzesień niesie parasol,
A październik – szarugę.
Jeśli prześpisz listopad,
Zrobisz sobie przysługę.
Grudzień wnet cię obudzi,
Sypnie śniegiem na Święta.
Strzeli racą pod niebo,
Byś go zawsze pamiętała!

1. Przeczytaj wiersz z podziałem na role.
2. Z czym kojarzy się tobie każdy miesiąc?
3. Jakie znasz zagadki o miesiącach? Może sam ułożysz swoją zagadkę?

Zagadki

Stary żegnamy, nowy witamy.

Rodzi się w Noc Sylwestrową,
Coraz śmielej stawia krok,
nazywa się

Każdy zegar go odmierza,
mówią, że leci, płynie, ucieka,
choć to nie ptak ani też nie rzeka.

Kalendarz

Do oznaczenia czasu w ciągu roku ludzie wymyślili kalendarz.

Najstarsze na świecie *kalendarze* powstały około pięciu tysięcy lat temu.

Dzisiaj najczęściej używamy kalendarza gregoriańskiego. Do użytku wprowadził go ponad czterysta lat temu papież o imieniu Grzegorz. To kalendarz stworzony na podstawie ruchu Ziemi wokół Słońca.

Rodzaje zegarów

Człowiek od dawna próbował mierzyć upływający czas. Służyły mu do tego i wciąż służą najrozmaitsze zegary.

Pierwsze zegary elektroniczne pojawiły się przed II wojną światową.

Największy zegar świata znajduje się na ogromnym wieżowcu w Arabii Saudyjskiej w Azji. Jego tarcza ma wysokość kilkunastu pięter.

1. Wymień nazwy zegarów. Jaki z nich jest w twoim domu?
2. Podaj kilka przykładów sytuacji, w których przydaje się zegarek.

Używamy rzeczowników w naszych wypowiedziach

Zdrobnienia

Wyrazy neutralne

Zgrubienia

Zosia
kotek
nosek
czapeczka
bucik

Zofia
kot
nos
czapka
but

Zocha
kocur
nochal
czapa
bucior

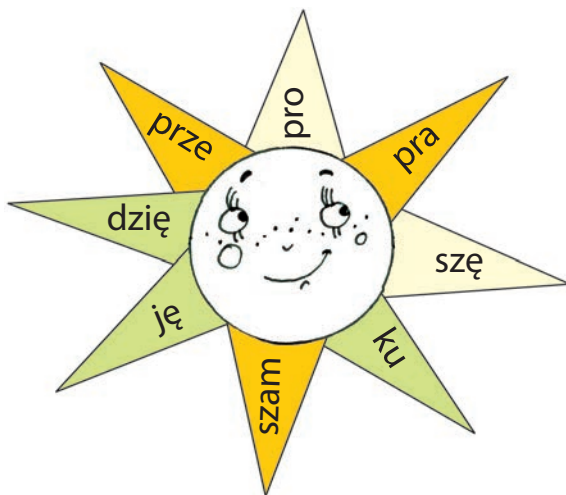

1. Przeczytaj wyrazy neutralne oraz ich zdrobnienia i zgrubienia. Podaj własne przykłady.
2. Zastanówcie się wspólnie, kiedy używa się zdrobnień, a kiedy zgrubień?
3. Ułóżcie 5 zdań ze zdrobniałymi imionami twoich koleżanek i kolegów.

Czarodziejskie słowa

Czarodziejskie słowa ułatwiają życie wśród ludzi.

1. Z promyków o tym samym kolorze, odczytaj trzy czarodziejskie słowa. Ułóż z nimi zdania.

2. Przeczytaj tekst uzupełniając go odpowiednimi wyrazami.

SŁÓWKA WAŻNE OGROMNIE!

Namawiał Azorka kolega:

– Chodź, pójdziemy pobiegać!

Futerko mu potarosił,
zawinił, nie

– Chociaż ten listek
tak jej smakuje,
nie powiedziała,
nawet

3. Uporządkuj i przepisz zdania w ten sposób, aby powstało opowiadanie.

Do tramwaju wsiadł chłopiec i szybko zajął wolne miejsce.

Staruszce ustąpiła miejsce pani siedząca obok chłopca.

Rozsiadł się wygodnie i zaczął wyglądać przez okno.

Kiedy do tramwaju weszła staruszka, nie ustąpił jej miejsca.

Udawał, że nikogo nie widzi.

Wstał szybko i przeszedł do przodu tramwaju.

Staruszka serdecznie podziękowała pani, a chłopiec się zarumienił ze wstydu.

- Jak oceniasz postępowanie chłopca?
- Jak ty zachowałbyś się w takiej sytuacji?

4. Uzupełnij zdania czarodziejskimi słowami. Przepisz je.

Złamał mi się ołówek. Kasiu,, pożycz mi swoją temperówkę.

Już zastrugałam ołówek., Kasiu.

Niechący potrąciłem Bartka., Bartku.

5. Z rozsypanek wyrazowych ułóż zdania i zapisz je.

mleka. o Proszę szklankę

była kolacja. to Dziękuję, pyszna

że niegrzeczny. Przepraszam, byłem

Nie nudzimy się w zimowe wieczory

Niezwykła lekcja

– Mamo, zgubiłam wszystkie – zawołała Ilonka z płaczem w głosie, wchodząc do domu. – Moje karteczki... cały segregator... nawet te z brokatowymi pingwinkami, które obiecałam Marysi na wymianę.

– Na pewno się znajdują, przecież nie dostały nóg – filozoficznie zauważył tata.

Następnego dnia przed pierwszą lekcją wszyscy wyjmowali swoje skarby i układali na stolikach. Tylko na blacie Ilonki zamiast ukochanych karteczek leżał, jak co dzień, zeszyt i piórnik.

– Michał, czy ty jesteś chory? – nagle ze śmiechem spytała Pani.

– Jestem całkowicie zdrowy. Na dowód zaraz się rozbiore! – i zaczął odwijać najpierw z szyi klubowy szalik Legii Warszawa, potem biały Realu Madryt, za nim kolejny i kolejny...

– A ty co zbierasz? – teraz Pani zwróciła się do Moniki.

– Ja zbieram... – Monika nie dokończyła, bo nagle z jej stolika posypały się rozmaite druczki – większe i mniejsze, spięte lub związane wstążeczkami. Wszyscy rzucili się pomagać: Robert podniósł plan Kielc, Zosia folder o jaskini Raj, Ania katalog atrakcji turystycznych na Słowacji...

– Już wiem, co lubi Monika – krzyknął Antoś znany ze śmiesznych pomysłów. – Ona lubi podróże na niby!

– Na niby też! – zaśmiała się Monika. – Często wyobrażam sobie, jak jadę na wielbłądzie albo pędzę motorówką po tropikalnej rzece. Ale najbardziej lubię klasowe wycieczki – powiedziała dziewczynka i niespodziewanie sięgnęła po zdjęcie całej klasy na tle Sukiennic. – Pamiętacie minę Antosia, gdy przestraszył się Lajkonika?

Wszyscy byli rozbawieni, tylko Ilonka miała posępną minę. Wciąż myślała, jak odpowie, gdy Pani zwróci się do niej... I co powie Marysi? Przecież dzisiaj miała się wymienić na dwa białe duszki.

– Proszę Pani, a Pani, co zbiera? – nagle spytał Antoś.

Pani chwilę myślała, a potem na biurku znalazła się spinka do włosów z motylkiem, scyzoryk, kilka pluszaków, kartonik z sokiem, piórnik, stosik pokemonów, książka z biblioteki, rękawice

bramkarskie i pięknie ozdobiony segregator z karteczkami.

– To mój! – krzyknęła Ilonka, ale jej głos zginął w ogólnym rozgardiaszu.

Nikt nie umiał usiedzieć na swoim miejscu – taka ciekawa była Pani kolekcja. I wszystko było jakoś dziwnie znajome...

1. Wyjaśnij tytuł opowiadania.
2. Jakie zmartwienie miała Ilonka i kto jej pomógł?
3. Przyjrzyj się kolekcjom na ilustracjach, a co ty zbierasz?

Zbieracz

Zbiera znaczki, fotosy, muszle większe i małe, zbiera chętnie motyle, i nalepki z zapalek. Zbiera drobne kamyczki, jak powiada – “na szczęście”, ale w szkole... źle stopnie zbiera jednak najczęściej.

Szachy

W niedzielę było zimno i padał śnieg, ale mnie to nie przeszkadzało, bo byłem zaproszony na podwieczorek do Alcesta.

Kiedy przyszedłem, drzwi otworzyła mi jego mama i powiedziała, że mamy być bardzo grzeczni i broń Boże nie robić bałaganu w pokoju, bo ona sprzątała całe rano. [...]

– Będziemy się bawić pociągiem, samochodami, kulkami i piłką – wyliczył Alcest.

– Nie, nie i jeszcze raz nie! – powiedziała mama Alcesta. – Nie chcę, żeby twój pokój wyglądał jak pobojuwisko. Wynajdźcie sobie jakieś spokojniejsze zabawy!

– Dobra, ale jakie? – zapytał Alcest.

– Mam pomysł – powiedział tata Alcesta. – Nauczę was najinteligentniejszej ze wszystkich gier! Idźcie do pokoju, zaraz do was przyjdę.

Więc poszliśmy do pokoju Alcesta, i rzeczywiście był tam niesamowity porządek! Potem zjawił się jego tata z pudełkiem szachów pod pachą.

- Szachy? – spytał Alcest. – Ale my nie umiemy w to grać!
- Właśnie – powiedział tata Alcesta.
- Ja was nauczę. Zobaczycie, to coś wspaniałego!

I rzeczywiście szachy to bardzo ciekawa rzecz! Tata Alcesta pokazał nam, jak się ustawia figury na szachownicy – takiej samej jak do gry w warcaby, a w warcaby jestem świetny! Pokazał nam pionki, wieże, laufry, konie, króla i damę, powiedział, jakie ruchy trzeba wykonywać – a to wcale nie jest takie łatwe – i co robić, żeby zdobyć figury przeciwnika.

– To tak, jakby się biły dwie armie – dodał tata Alcesta – a wy byście byli generałami. Myślę, żeście zrozumieli. Teraz będziecie grali sami.

I wyszedł [...].

(fragment książki pt. "Mikołajek i inne chłopaki")

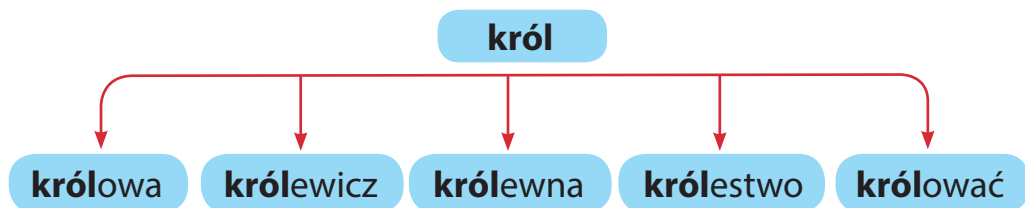
1. Twoim zdaniem, czy chłopcy zrozumieli zasady gry w szachy?
2. Opowiedz, jak myślisz, co działo się w pokoju Alcesta po wyjściu jego taty.
3. W co lubisz bawić się i grać z kolegami?
4. Czy grasz w gry planszowe ze swoją rodziną?

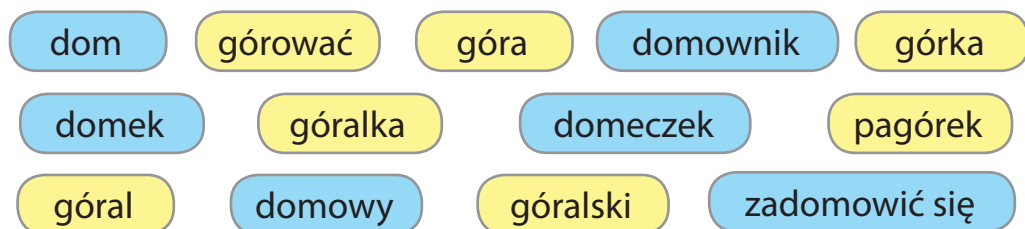

Rodzina wyrazów

Wyrazy tworzą rodziny. Na czele rodziny wyrazów stoi wspólny "przodek", czyli wyraz, od którego pochodzą inne wyrazy. Przyjrzyj się tej rodzinie wyrazów. Co zauważasz?

1. W kolorowych polach znajdziesz "przodków" dwóch rodzin wyrazów. Odszukaj wyrazy należące do każdej z tych rodzin. Zapisz je w zeszytcie w dwóch grupach.

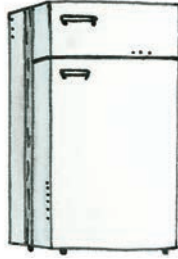
2. Nazwijcie to, co widać na obrazkach. Te wyrazy to "przodkowie" trzech rodzin wyrazów. Podajcie wspólnie jak najwięcej wyrazów należących do tych rodzin.

Zapamiętaj!

Wyrazy, które pochodzą od tego samego "przodka", czyli wyrazu podstawowego, i mają wspólną częśćkę, nazywamy **rodziną wyrazów**.

3. Odgadnij wyrazy mające związek ze słowem lód.

4. Uporządkuj śnieżną rodzinę:

Wyrazy z **ż**:

Wyrazy z **g**:

5. Zestaw cztery grupy wyrazów, które utworzą rodziny.

Wzór: deszcz, deszczowy,

deszcz, woda, serce, deska, wodny, deszczyk, deseczka, deszczówka, sercowy, deszczułka, serduszko, deszczowy, wodnisty, serdeczny, wodospad

Zapamiętaj!

Druk, drukarnia, drukarz, drukowanie.

Wyrazy te tworzą **rodzinę**. Wspólną częścią tych wyrazów jest rdzeń: druk. Nazywamy je wyrazami **pokrewnymi**.

6. Do każdego z podanych wyrazów dopisz kilka wyrazów tworzących rodzinę wyrazów.

dach, góra, stół

7. Прочитай вірш і запам'ятай.

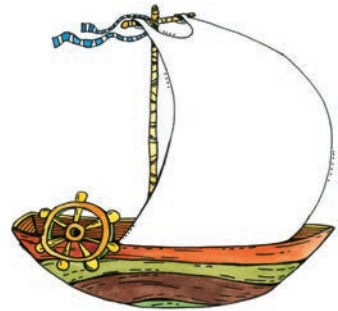
KREWNIACY

Każda to spamięta głowa,
że jedne słowa tworzą nowe słowa!
Gdyby nie było ręki,
Nie byłoby ręcznika!
Gdyby nie było świecy,
Nie byłoby świecznika.
Gdyby nie było kury,
Nie byłoby kurczaka.
Gdyby nie było ryby,
Nie byłoby rybaka.

Roman Pisarski

8. Уповніть здиння одповідними виразами з рамкі. Некітні закінчення виразів належа змінити.

żagiel, żeglarz, żegluga,
żeglarstwo, żeglować,
żaglówka

Marynarze wciągają na maszt.
.... to piękna dyscyplina sportu.
Lubię po jeziorach.
Drużyna wodniaków wyremontowała starą
Mój tata jest zapalonym

9. Opowiedz, co widzisz na ilustracji przedstawiającej pokój. Wykorzystaj wyrazy: dom, domowy, domownicy, domek.

10. Ułóż kilka zdań na temat ilustracji przedstawiającej kuchnię. Wykorzystaj wyrazy: kuchnia, kucharz, kucharka, kuchcik, kuchenka.

11. Co wspólnego mają ze sobą wyrazy: śnieg, śnieżek, śnieżynka, śniegowy, śniegowce?
12. W każdej rodzinie wyrazów zapisanej w ramkach jest jeden nieproszony gość. Który i dlaczego?

cukier
cukierek
ciastko
cukierniczka
cukiernia

pięć
piątka
piąty
siedemnaście
piętnaście

puch
puszek
Puchatek
puszysty
miś

śmiech
śmieszek
komik
uśmiechnięty
śmieszny

mroź
mrozi
mrożonka
lody
zamrożony

liczby
dwa
dwoje
dwójka
dwanaście

drzewo
drewno
drewniany
sosna
drewienko

lód
lodowisko
łyżwy
lodziarnia
lodowata

saneczkarz
sanki
saneczki
narciarski
saneczkarstwo

Moja rodzina

Natalia Usenko

Wiersz rodzinny

Jest na świecie mnóstwo dzieci,
każde inną ma rodzinę.
Niekoniecznie jak w reklamie:
mama, tata, córka, synek.
Bo to nie jest prawda przecież!
Ktoś mieć może dużo dzieci.
Jedno...
Albo córki dwie.
Każdy maluch o tym wie!
Czasem mama albo tata
mieszka hen na końcu świata...
A ktoś tylko babcię ma.
A ktoś braci trzech i psa!

I nieważne, czy rodzina
będzie duża, czy też mała.
Ważne, żebyś ty ją kochał!
I by ona cię kochała!

1. Co to jest rodzina? Co w rodzinie jest najważniejsze?
2. Przedstaw swoją rodzinę. Co daje tobie rodzina?

Dom

Dom otwiera swoje cztery ściany,
dla babci, dziadka, tatusia i mamy.
Dla nas wszystkich i gości, i kota, i psa.

A mama wszystkim rozdaje uśmiechy
jak pachnące jabłka, jak słodkie orzechy,
jak mleko, które rano pijemy co dnia.

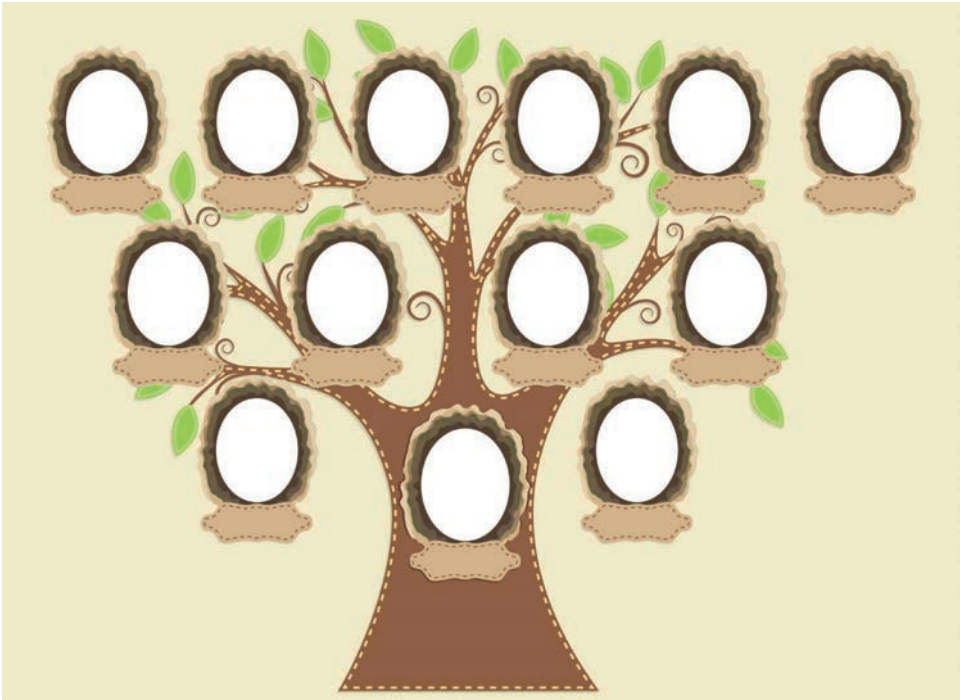
Dom zamyka swoje cztery ściany,
kiedy w pośpiechu rano wybiegamy...
Dorośli do pracy, my, dzieci, do szkoły.

1. Jaki nastrój panuje w tym domu? Wybierz odpowiednie określenia: wesoły, smutny, serdeczny, ponury, ciepły, radosny, pogodny, spokojny.
2. W jakim znaczeniu poetka używa słowa "dom"? Czy jest to tylko budynek, mieszkanie, czy także rodzina i jej wszystkie sprawy, które jej dotyczą?

Drzewo genealogiczne

Drzewo genealogiczne to rysunek, zwykle w postaci rozgałęzionego drzewa, przedstawiający pochodzenie członków czyjejs rodziny. Z drzewa genealogicznego, zwanego też drzewem rodowym, możesz poznać swoich przodków i krewnych oraz ich imiona.

Marcin Przewoźniak

Drzewo genealogiczne

- Tato, a nasza rodzina to od kogo się zaczyna?
- Tutaj przyda się dziedziczne drzewo genealogiczne.

Na gałęziach – tych najwyższych – umieść zdjęcia swych najbliższych. Znasz imiona? Łącz i spisuj. Sprawdzaj daty, strzałki rysuj. W dole przodek obok przodka. I tak cały ród się spotka.

1. Przeczytaj wiersz. Powiedz, co to jest drzewo genealogiczne?
2. Przy pomocy rodziców lub dziadków na kartce papieru przygotuj drzewo genealogiczne swojej rodziny.

O tym powinieneś wiedzieć!

RODZINA

Twoja **mama** i twój **tata**
to twoi **rodzice**.

Twoja **siostra** i **brat**
To twoje **rodzeństwo**.

Tata mamy i tata **taty**
to twoi **dziadkowie**.

Mama mamy i mama **taty**
to twoje **babcie**.

Siostra mamy lub **taty**
to twoja **ciocia**.
Brat mamy to twój **wujek**,
a **brat taty** to twój **stryjek**.

Dzieci wujka lub **cioci**
to twoi **kuzyni** lub **kuzynki**.

Wyrazy pokrewne

Zapamiętaj!

Należy odróżnić wyrazy **pokrewne** od wyrazów **bliskoznacznych**. Wyrazy bliskoznaczne: *bagno, błoto, moczar, trzęsawisko*. Wyrazy pokrewne: *bagno, zabagniony, bagnisty*.

1. Dopisz wyrazy pokrewne w postaci czasowników i przymiotników.

Co?	Co robi?	Jaki?
zielen	zielony
szkło	szkli
pismo
....	konserwowy
....	czerwony

2. Wypisz w dwóch kolumnach wyrazy pokrewne. Wyjaśnij, dlaczego są one pokrewne?

Słońce, słoń, słonecznik, słoniowy, słoneczko, słoneczny, słońiatko, słońie, słoniowaty, słońko, słońica.

Zapamiętaj!

Jeden wyraz może mieć różne znaczenie.

zamek

żuraw

pączki

pilot

Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne

Wyrazy bliskoznaczne:

rodzina → bliscy, krewni, domownicy, familia, ród

dziecko → pociecha, malec, smyk, brzdąc.

Zapamiętaj!

Wyrazy **bliskoznaczne** to wyrazy o takim samym lub podobnym znaczeniu, np.: *wesoły, radosny, pogodny, rozpromieniony, uradowany*.

Wyrazy **przeciwstawne** to wyrazy mające odwrotne znaczenie, np.: *noc – dzień, dobrze – źle, wesoły – smutny, mały – duży*.

1. Nazwij wyrazy bliskoznaczne, wypisz je parami.

Wzór: chowa się – skrywa się.

liczy, trwoży się, fruwa, pracuje, trudzi się, boi się, lata, rachuje, wirują, błyszczą, wrzeszczą, kręcą się, kierują, winszują, iskrzy się, życzą, krzyczą, prowadzi

2. Wypisz wyrazy parami o znaczeniu przeciwstawnym.

Wzór: chodzi – stoi.

Żegna się, milczy, wita się, chwala, brudzi, mówi, gania, czyści, zamyka, płacze, smuci się, próżnuje, psuje, kładzie się, bierze, odjeżdża, wstaje, rozbiera się, grzeje, pada, chłodzi, przyjeżdża, ubiera się, daje.

3. Przepisz zdania, uzupełniając je wyrazami o znaczeniu przeciwnym.

Zima bywa chłodna, a lato

Dzień był ciepły, a noc

Krzak niski, a drzewo

Śmietana gęsta, a mleko

Cytryna kwaśna, a gruszka

TEN MÓJ BRAT

Mówi na mnie – “gapa, ciapa,
ciepłe kluchy i fajtłapa”
i w dodatku czekoladę
moją zjadł,
ten mój brat.

Przez tych braci,
przez tych braci
człowiek tylko nerwy traci
cały czas.
Więc czym prędzej się naradzmy –
co tu robić z tymi braćmi?
Co tu robić,
może powie nam ktoś z Was?

Koleżanki mi mówiły,
że dla innych to jest miły,
a nade mną to się znęca
jak ten kat
ten mój brat.
Gdyby raz pomyślał o tym,
jakie ja mam z nim kłopoty,
to by może pozbył się
tych swoich wad,
ten mój brat.

Wanda Chotomska

1. Jakie kłopoty sprawia brat z wiersza? Kto o tym mówi?
2. Udziel rady zmartwionej dziewczynce.
3. W jakie zabawy najchętniej bawicie się z waszym rodzeństwem?

NIE MA JAK SIOSTRA

Kto na drutach zrobił szalik,
żeby cię nie zawiął wiatr?
Kto nad tobą się użali,
kiedy ci dokuczy świat?

Kto pożyczyci ci na kino,
gdy w kieszeni widać dno?
Tylko siostra, tylko ona,
tylko siostra, no bo kto?

Nie ma jak siostra,
nie ma jak siostra,
zaklinam się na własne piegi,
a jak rodzonej siostry nie masz,
to pożycz siostrę od kolegi.

Komu lody zafundujesz?
Z kim umówisz się na mecz?
Kogo schowasz pod wiatrówkę,
kiedy będzie padał deszcz?

Z kim na basen pójdziesz w lecie,
z kim obejrzysz nowy film,
z kim zatańczysz w dyskotecce,
no, wiadomo przecież, z kim...

Wanda Chotomska

1. Uzasadnij tytuł wiersza. Podaj przykłady z tekstu.
2. Opowiedz na podstawie własnych doświadczeń, w jaki sposób rodzeństwo może spędzać ze sobą czas.
3. Opisz wygląd zewnętrzny swojego brata lub siostry.

Czasowniki oznaczają czynności

Zapamiętaj!

Czasowniki odpowiadają na pytania:

co robi?, co robią?

1. Jak zwierzęta pomagają ludziom? Co robią? Uzupełnij zdania pod rysunkami wyrazami wybranymi z ramki. Odczytaj te zdania i zapisz je w zeszytcie.

ciągną • ciągnie • pilnuje • pilnują

Pies domu.

co robi?

Psy stada.

co robią?

Koń pług.

co robi?

Konie bryczkę.

co robią?

2. Które z dopisanych przez ciebie wyrazów (w ćwiczeniu 1) mówią o tym, co robi jedno zwierzę, a które informują o tym, co robi wiele zwierząt? Zapisz te wyrazy w zeszytcie pod odpowiednimi pytaniami:

co robi?	co robią?

3. Przeczytaj zdania i powiedz, co robi każda z tych osób. Zapisz w zeszycie wyrazy oznaczające czynności.

Lekarz leczy ludzi.
 Szewc naprawia buty.
 Nauczyciel uczy dzieci.
 Aktor gra w teatrze.
 Malarz maluje ściany.
 Kominiarz czyści kominy.
 Aptekarz sprzedaje leki.

4. Zmień zdania z ćwiczenia 3. według wzoru.
 Odczytaj je.

Wzór: Lekarz **leczy** ludzi. —————> Lekarze **leczą** ludzi.

5. Przerysuj tabelę do zeszytu i uzupełnij ją wyrazami oznaczającymi czynności.

co robi rolnik?	co robią rolnicy?
sieje
....	koszą
orze

6. Przeczytaj zdania, uzupełniając je wyrazami z ramki. Napisz je w zeszycie.

Wokół jeziora ludzie i roboty.
 Na dachach wieżowców zielone krzewy i drzewa
 Z najwyższego budynku pojazd kosmiczny.
 Nad domami powietrzne statki.
 Po jeziorze wodna kapsuła.
 Czarny pies na trawniku.

latają • pływa • rosną • spacerują • śpi • startuje

7. Uporządkuj zdania we właściwej kolejności. Przepisz i podkreśl czasowniki.

Później budowali z klocków.

Krzyś był u Grzesia.

Grześ odprowadził kolegę do domu.

Najpierw bawili się kolejką.

8. Policz, ile czasowników jest w tych zagadkach. Przepisz je do zeszytu. Wybierz dwa dowolne wyrazy i ułóż z nimi zdania.

Gonię po niebie chmury,
latawce porywam w górę,
pochylam w sadzie drzewa,
czasem gwizdzę, śpiewam...
i nigdzie nie postoję,
czy znasz już imię moje? (...)

Po tyczce wspina się w górę.
Zielone łódki ma, które, gdy
się ugotuje, każdemu smakują. (...)

Nie je, nie pije,
a chodzi i bije. (...)

9. Co należy do obowiązków dyżurnego? Przepisz i uzupełnij zdania wyrazami:

wyciera, podlewają, zamiata

Dziewczynki Ela i Asia kwiatki.

Staś podłogę.

Piotr tablicę.

10. Wybierz z ramki i dopisz wyrazy, które odpowiadają na pytanie *co robi?*

Robotnik

Drzewo

Malarz

Śnieg

Lotnik

Śpiewak

Słońce

Róża

Krawiec

pachnie, topi się, śpiewa, pracuje, świeci,
lata, rośnie, maluje, szyje

11. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Do każdego wyrazu postaw pytanie.

rozmawia, czyta, nakrywa, niesie

Marzena stół do obiadu.

Mama wazon.

Tata przez telefon.

Dziadek gazetę.

12. Zapisz w postaci zdań.

bada, wypisuje recepty, leczy

klekocze, łowi żaby, brodzi

uczy, zadaje, ocenia

skacze, rechocze, pływa

sieje, kopie, podlewa

gotuje, miesza, soli

szyje, mierzy, tnie

żaba

bocian

ogrodnik

krawcowa

lekarz

nauczycielka

kucharz

21 stycznia Dzień Babci

22 stycznia Dzień Dziadka

Dla babci i dziadka (inscenizacja)

DZIECI: (razem)

Babcie bywają różne...

DZIEWCZYNNKA I: (przerывa i mówi, kołyszac się):

Moja to mi śpiewa...

CHŁOPIEC I: A moja mnie uczy,
jak rozróżniać drzewa.

DZIEWCZYNNKA II: Jeżeli mam gorączkę, to mi chłodzi głowę.

CHŁOPIEC II: Mnie ciepły szalik wiąże w mroźne dni zimowe.

CHŁOPIEC III: (krzywiąc się)

Mnie co dzień rano każe wypić kubek mleka.

Lecz jak wracam do domu, (rozjaśnia się)

zawsze na mnie czeka...

DZIEWCZYNNKA III: Moja ciężko pracuje.

Gotuje i sprząta.

Pierwsza wstaje raniutko,

cały dzień się krząta.

DZIEWCZYNNKA IV: (smutno)

Moja, jak biały królik –
taka jest siwiutka.

Ja się nią opiekuję
– jest bardzo słabiutka.

CHŁOPIEC IV: Moja babcia jest jeszcze

Prawie całkiem młoda.

Chodzimy na wycieczki

Czy deszcz, czy pogoda.

CHŁOPIEC I DZIEWCZYNNKA: (na zmianę)

Babcie bywają różne,
lecz każdy pamięta,
że jednakowo zawsze
kochają wnuczęta.

To samo je cieszy,

to samo raduje:
nasz pocałunek, uśmiech
i słowo... (razem)
Dziękuję!

Irena Suchorzewska "Babcie bywają różne"

DZIEWCZYNIKA V: Dziadku, Dziadku,
czy to ty?
Coś na twojej głowie lśni.

CHŁOPIEC V: To korona!
Słowo daję!
Przecież znam korony z bajek!

DZIEWCZYNIKA VI: Czy to fotel?
Ale skąd.
To nie fotel tylko tron!

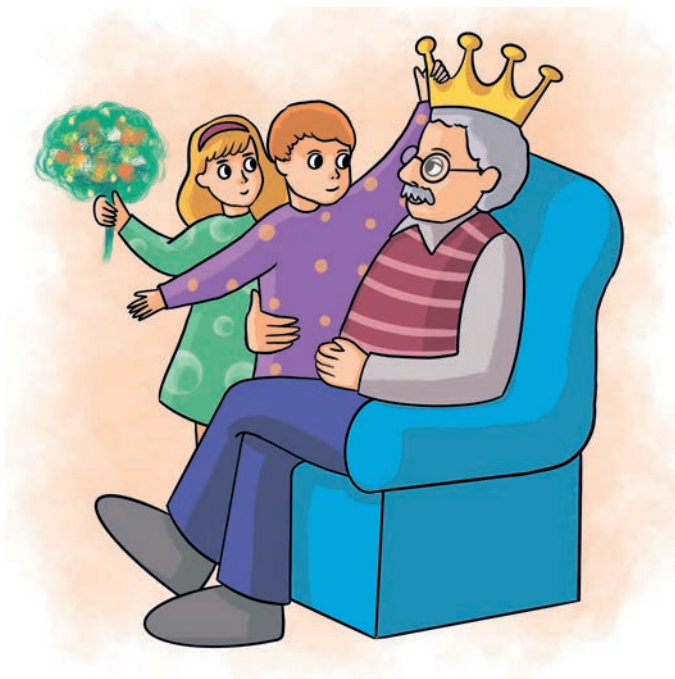
CHŁOPIEC VI: I w ogóle
i w szczególe
jesteś, Dziadku,
dzisiaj królem.

DZIEWCZYNIKA VI: Pytasz, co to za zagadka?

CHŁOPIEC I DZIEWCZYNIKA:

To po prostu
Święto Dziadka!

Dorota Gellner "Dla dziadka"

1. Wykonaj własnoręcznie laurkę dla babci i dziadka. Napisz życzenia i podpisz.
2. Jak myślisz, co mogłoby sprawić przyjemność babci i dziadkowi nie tylko od święta, ale na co dzień.
3. Na podstawie inscenizacji przygotujcie klasową uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.

Liczba czasowników

Zapamiętaj!

Czasowniki mają dwie liczby:
liczbę **pojedynczą** i liczbę **mnogą**.

1. Dopisz czasowniki i utwórz liczbę mnogą.

Wzór: Ptaszek śpiewa.	Ptaszki śpiewają.
Uczeń	Uczniowie
Żrebak	Żrebięta
Róża	Róże
Zeszyt	Zeszyty

2. Uzupełnij zdania właściwymi czasownikami. Przepisz je do zeszytu.

Chłopiec na rowerze.	prowadzą
Chłopcy na rowerach	jadą
Kierowca autobus	jedzie
Kierowcy autobusy	prowadzi

3. Przepisz i uzupełnij według wzoru.

Wzór: Jaskółka leci.	Jaskółki lecą.
Dziecko skacze.
....	Psy szczekają.
Wiatr wieje.
....	Pociągi pędzą.

4. Do podanych rzeczowników dopasuj odpowiednie czasowniki i zapisz je.
Podkreśl **-uje**.

ratownik	maluje
kucharz	dyryguje
hodowca	ratuje
malarz	komponuje
dyrygent	hoduje
kompozytor	gotuje

5. Uzupełnij zdania czasownikami z ramki:

przychodzą, wychodzą, wchodzą

Jedni do sklepu, a inni ze sklepu.
Wszyscy po różne towary.

6. Wypisz czasowniki. Wybierz dowolne trzy wyrazy i ułóż z nimi zdania.

Rysują, Monika, kredki, słucha, tańczy, zegar, zrywa, kwiaty,
biegnę, jedzenie, uczę się, różowy, jem, urodziny, rośnie, zimowy.

BIEGNĄ

MYJE

JEDZIE

GRA

CO ROBIĄ?

CO ROBI?

7. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Przepisz do zeszytu i podkreśl czasowniki.

nakleja, zakleja, wkłada, adresuje, wrzuca, pisze

Ola list. go do koperty.
Potem kopertę i znaczek.
Następnie kopertę i list do skrzynki.

Czasy czasownika

Zapamiętaj!

Już się zdarzyło.

czas **przeszły**

szukałam
włączyłem

Teraz się dzieje.

czas **teraźniejszy**

szukam
włączam

Dopiero się wydarzy

czas **przyszły**

poszukam
włączę

1. Ułóż i zapisz zdania. Podkreśl czasowniki.

Policjant

uprawia

pożary.

Rolnik

kieruje

porządku.

Strażak

pilnuje

rolę.

Pilot

sprzedaje

samolotem.

Sprzedawca

gasi

towary.

2. Przepisz zdania wpisując czasowniki we właściwej formie.

Jesienią (opadać) liście z drzew.

Słońce słabiej (świecić).

Zwierzęta (przygotować się) do zimy.

Niedługo (nadejść) chłodne dni.

3. Uzupełnij tabelkę podanymi czasownikami według wzoru.

<i>Alina</i>	<i>Tomek</i>	<i>Dzieci</i>
miała	miał	miały

Bawiła się, zrozumiała postanowił, wykorzystwała, bawił się, postanowiła, rozumiała, wykorzystali, postanowili, bawili się, zrozumiał, wykorzystał.

4. Zamień wyrazy tak, aby zdania miały sens. Napisz je. Podkreśl czasowniki.

1. Motyl wylądował na parkingu.

2. Samochód siadł na lotnisku.

3. Samolot zatrzymał się na kwiatkach.

Zakończenia czasowników na: “-li,”“-ły”

1. Uzupełnij według wzoru. Podkreśl w czasownikach -li, -ły. Uzupełnij i przepisz zdania.

Wzór: chłopcy zasnęli dziewczynki zasnęły
.....
chłopcy zaczęli dziewczynki wzięły
.....
Chłopcy zabawę Dziewczynki
w wojnę. czytać książkę.

2. Uzupełnij tabelkę czasownikami w odpowiedniej liczbie.

Liczba pojedyncza	dziewczynka	grała	znalazła	zaczarowała
	chłopiec		znalazł	
	dziecko			zaczarowało
Liczba mnoga	dziewczynki			zaczarowały
	chłopcy	grali		
	dzieci		znalazły	

3. Przepisz zdania i wpisz odpowiednio czasowniki.

zabłądzić, ukąsić, wpaść, zranić, zatruc

Możesz pod samochód.
Może cię maszyna rolnicza.
Możesz się nieznanymi leśnymi owocami.
Może cię żmija lub kleszcz.
Możesz

4. Ułóż zdania z rozsypanki wyrazowej. Podkreśl czasowniki.

mieszkanie. Mama odkurza

czekają na Podróżni pociąg.

ciasto. piecze Babcia

wychodzą na Uczniowie boisko.

Pisownia czasowników z przeczeniem "nie"

1. Przyjrzyj się obrazkom. Porównaj czynności.

Co robi?

A teraz?

śpi

nie śpi

je

nie je

słucha

nie słucha

Zapamiętaj!

Nie z czasownikami piszemy **oddzielnie**.

2. Do podanych czasowników dopisz czasowniki o znaczeniu przeciwnym.

Wzór: śpi – nie śpi.

pracuję –

wiem –

uważa –

pójdzie –

dostanę –

znajdzie –

3. Z podanych zdań wypisz czasowniki z przeczeniem **nie**.

Monika nie poszła na urodziny do Kasi.

Tomek nie dokończył pracy domowej.

Mama nie upiekła ciasta.

Chłopiec nie ustąpił miejsca w tramwaju.

4. Przeczytaj zdania. Przepisz je, zaprzeczając Hani.

Hania lubi matematykę.
Zawsze uważa na lekcji.
Rozumie treść czytanych zadań.
Samodzielnie rozwiązuje zadania.
Sprawdza wyniki z koleżanką.

5. Ułóż zdania z rozsypanki wyrazowej. Napisz je z pamięci.

Adaś pamięta nie zadanej domowej. pracy
dobrego Zadzwoni do kolegi.
w Niestety domu ma nie kolegi.

6. Do podanych czasowników dopisz rzeczowniki.

.... kwitnie. gęga.
.... płacze. ćwierkają.
.... odkurza. czyta.
.... huśta się. płynie.

7. Połącz rzeczowniki z pasującymi do nich czasownikami.

liście szumi śpiewa pada
wiatr spadają odlatują
deszcz śpiewają siąpi wirują mży
ptaki szeleszczą

Zimowe zabawy

Ryszard Przymus

Zabawa

Wracaliśmy ze ślizgawki. Cały świat tonął w bieli, tylko dym z komina i wrony były czarne. Dwie usiadły akurat na drogowskazie ustawionym tymczasowo przy naszym nowym osiedlu. Postanowiliśmy je przepędzić. Ulepiliśmy śnieżki i rzucaliśmy w stronę tabliczki z nazwą ulicy. Wkrótce nie było widać napisu spoza zimowej bieli, więc dumni ze swojej zręczności postanowiliśmy iść do domu, gdy nagle z głębi ulicy nadjechało pogotowie ratunkowe. Kierowca wychylił się przez okienko i zawołał:

– Hej, chłopcy! Nie wiecie, gdzie tutaj jest ulica Kwiatowa?

– Nie wiemy – odezwał się Marek w naszym imieniu. – Mieszkamy na tym osiedlu dopiero niedawno i nie znamy wszystkich ulic.

– No właśnie! – westchnął kierowca. – A drogowskaz tak oblepiony śniegiem, że nic nie można przeczytać. Jakieś łobuziaki bawią się w taki niemądry sposób, a tymczasem chory czeka na pomoc.

Zaczerwieniliśmy się. Nie wiedzieliśmy, co odpowiedzieć. Na szczęście nadszedł jakiś mężczyzna i wskazał kierowcy właściwą drogę.

Odetchnęliśmy z ulgą. Potem...

... Potem Krzysiek, najwyższy z nas, powiedział:

– Pomóżcie mi ...

Nie musiał nawet wyjaśniać, o co mu chodzi. Obaj z Markiem podsadziliśmy naszego przyjaciela, a on starannie stał rękawiczką z tabliczki ślady naszych mistrzowskich rzutów. [...]

– Teraz nikt nie zabłądzi na naszym osiedlu – odezwał się zadowolony. Uśmiechnęliśmy się i kiwnęliśmy głowami, bo w blasku słońca było widać z daleka wyraźny napis: "ulica Kwiatowa".

1. Opowiedz o zimowych zabawach chłopców na podstawie przeczytanego tekstu. Czy takie zabawy pochwalasz?
2. Co mogłoby się zdarzyć, gdyby przypadkowy przechodzący nie wskazał kierowcy właściwej drogi?
3. Zaproponuj chłopcom z opowiadania inne zabawy na śniegu.

Pomagamy zwierzętom podczas zimy

“Przyjaciółka z okna” (inscenizacja)

SIKORA: Puk, puk!

CHŁOPIEC: Kto tam?

SIKORA: Otwórz, to ja, sikorka!

CHŁOPIEC: A, dobry wieczór, co słychać?

SIKORA: Bardzo źle! Śnieg taki wielki i ta zawieja.
Zupełnie nic nie mogę znaleźć do jedzenia.
Rano mąż mój był już w lesie.
Myślałam, że coś przyniesie.
Potem synowie byli w ogródku.
Też bez skutku.

CHŁOPIEC: A ty sama też szukałaś pożywienia?

SIKORA: O sobie już nie mówię. Byłam i za górką,
i za tymi topolami dwiema. Nigdzie nic nie ma.
Myślałam już, że zginę, bo wszystko śnieg zaściela,
ale przypomniałam sobie, że mam jeszcze ciebie, przyjaciela.

CHŁOPIEC: O, masz tu słoninkę,
przyjaciółko cię nie zawiedzie.
Wszak najlepszych przyjaciół poznajemy w biedzie.

1. Opowiedz, jakie żale wypowiada sikorka.
2. Czy ty pomagasz ptakom podczas zimy?
3. Przeczytaj tekst inscenizacji z podziałem na role.
4. Jak rozumiesz słowa przysłowia: “Najlepszych przyjaciół poznajemy w biedzie”?

Czesław Janczarski

Zimowe zmartwienia

Zima, choć piękna, przecież
surowa jest taka.
Wielki jest w zimie lęk zająca,
wielki – głód ptaka.

1. Porównaj tropy pozostawione na śniegu przez różne zwierzęta.

2. Które z nich zauważasz w pobliżu waszych domów, w sadzie, w ogrodzie?

Rozpoczynamy pracę metodą projektu

Sporty zimowe jak również inne rodzaje sportu jest to ciekawy temat dla pracy projektowej.

Praca w grupach uczy współpracy, odpowiedzialności i zaangażowania, zaciekawienia tematem.

*Temat projektu: **Sport to zdrowie***

*Czas trwania: **2 tygodnie.***

Etapy pracy nad projektem

Etap I

Wybór tematu
i organizacja pracy.

Etap III

Przygotowanie
prezentacji.

Etap II

Wybór źródeł
i poszukiwanie
informacji.

Etap IV

Prezentacja wyników
pracy i podsumowanie
projektu.

W klasie rozmawialiśmy o naszych ulubionych sportach o osiągnięciach, sukcesach, dlaczego ludzie uprawiają sport i czy on jest ważny dla zdrowia. Dyskutowaliśmy o zasadzie fair play.¹

Tak, więc należy podzielić się na 4 grupy. Wymyślamy nazwy grup. Przydzielamy zadania i wskazujemy osoby odpowiedzialne za ich wykonanie.

¹ fair play oznacza uczciwą grę czyli przestrzeganie zasad, szacunek dla przeciwników oraz umiejętność przegrywania.

Oto grupy:

Grupa I Reporterzy

Szukamy miejsc w naszej okolicy, gdzie można uprawiać sport. Robimy miniprzewodnik po tych miejscach: fotografujemy, rysujemy plan, opisujemy.

Grupa II Dziennikarze

Układamy pytania do wywiadu ze sportowcami, spotykamy się z nimi. Tworzymy album "Sławni sportowcy".

Grupa III Organizatorzy

Opracowujemy program zawodów sportowych dla klas I-III. Ustalamy konkurencje i przygotowujemy sprzęt sportowy oraz nagrody.

Grupa IV Fotoreporterzy

Wykonujemy zaproszenia, piszemy hasła reklamujące turniej, rysujemy plakaty informacyjne.

Robimy podsumowanie naszego projektu w postaci fotoreportażu, prezentacji.

Nasz projekt należy udokumentować. Efekty pracy przedstawiamy we fotoreportażu, prezentacji. Zastanawiamy się, co nam się udało, a co następnym razem będzie można zrobić lepiej.

Swym projektem należy zachęcić waszych kolegów do uprawiania sportu, bo sport to zdrowie.

Przymiotnik. Liczby przymiotnika

Zapamiętaj!

Wyrazy odpowiadające na pytania: **jaki? jaka? jakie?** to **przymiotniki**. Przymiotniki to nazwy *cech ludzi, roślin, zwierząt i rzeczy*.

Liczba pojedyncza

liść (*jaki?*) – złoty
noc (*jaka?*) – zimna
drzewo (*jakie?*) – smutne

Liczba mnoga

liście (*jakie?*) – złote
noce (*jakie?*) – zimne
drzewa (*jakie?*) – smutne

1. Dokończ zdanie wybierając odpowiednie wyrazy z ramki.

Tegoroczna zima jest

słoneczna, chłodna, śnieżna, mroźna,
deszczowa, upalna, długa, gorąca, piękna, krótka

2. Do podanych rzeczowników dopisz określenia.

książka (*jaka?*)

pomidor (*jaki?*)

cytryna (*jaka?*)

słońce (*jakie?*)

samochód (*jaki?*)

jabłko (*jakie?*)

3. Przepisz i podkreśl falistą linią przymiotniki. Ustnie określ, jaką rolę spełniają one w tekście.

ZIMORODEK

Na gałązce nad wodą siedział śliczny zimorodek, nieduży ptaszek. Dziób miał spiczasty, długi, dłuższy nawet od głowy. Głowa i cały wierzch ciała połyskiwały błękitno-zielonymi piórkami. Pod gardłem miał dużą, białą plamę. Spód ciała brązowawy. Krótkie, czerwone nóżki mocno obejmowały gałązkę. Króciutki ogon wyglądał zabawnie.

Według Hanny Zdzitowieckiej

- Na podstawie tekstu odpowiedz na pytania:
 - a) Jakim ptaszkiem jest zimorodek?
 - b) Jaki ma dziób?
 - c) Jaką ma głowę?
 - d) Jakiego koloru są piórka?
 - e) Jaką plamkę ma pod gardłem?
 - f) Jakie ma nóżki i ogon?

4. Przeczytaj zagadki. Odgadnij je. Wymień przymiotniki.

Na wiosnę jestem białe, w lecie zielone,
jesienią jestem żółte i nawet czerwone. (....)

Kto w lecie jest szary, a w zimie biały? (....)

Bywa żółta, różowa, biała, pąsowa,
a mówią o niej "kwiatów królowa". (....)

5. Wpisz brakujące przymiotniki w liczbie mnogiej.

<i>Liczba pojedyncza</i>	<i>Liczba mnoga</i>
bursztynowy pałac pałace
piękna księżniczka księżniczki
biedny rybak rybacy
bałtycka plaża plaże
złoty piasek piaski
nadmorska sosna sosny

6. Dokończ według wzoru. Podkreśl przymiotniki.

Wzór: łyżka ze srebra – srebrna łyżka

drut z miedzi –

koperta z papieru –

włókno z bawełny –

gwóźdź z żelaza –

stół z drzewa –

guzik z plastiku –

sweter z wełny –

plótno z lnu –

filiżanka z porcelany –

Przymiotnik. Rodzaje przymiotnika

Zapamiętaj!

Każdy przymiotnik w liczbie pojedynczej występuje w jednym z trzech rodzajów: **męskim**, **żeńskim**, **nijkim**. Rozpoznawanie rodzaju ułatwiają wyrazy: **ten**, **ta**, **to**.

	Rodzaj męski <i>jaki?</i>	Rodzaj żeński <i>jaka?</i>	Rodzaj nijaki <i>jakie?</i>
ten	<u>nowy</u> kalendarz <u>ciemny</u> las	ta <u>zielona</u> jodła <u>jasna</u> gwiazdka	to <u>kolorowe</u> miasto <u>pogodne</u> niebo

1. Uzupełnij zdania rzeczownikami, przepisz i podkreśl przymiotniki ukośną linią.

Ciepły, słoneczny, letni

Pachnąca, czerwona, kolczasta

Ciekawa, ilustrowana, kolorowa

Żółte, gorące, okrągłe

słońce

książka

dzień

róża

2. Przepisz, uzupełniając każde zdanie właściwym przymiotnikiem z ramki.

.... ogrodniku, jakich pomocników masz w pracy? Słonko ...
Deszcz ... Wiatr ... Popatrz, w trawie skacze ... szpaczek. I na ... nóżkach
kicnęła ropuszka.

jasne, miły, krótkich, bystrooki, ciepły, łagodny, rześisty, ulewny

3. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki. Jak nazwiesz wyrazy, którymi uzupełniłeś tekst?

Kwiat stokrotki jest Ma dużo płatków. Może być biały,
lub niemal Jego środek ma kolor. Stokrotka nie wydziela
.... zapachu, ale jest bardzo

niewielki, czerwony, drobnych, bladnoróżowy,
żółty, silnego, ładna

4. Do podanych przymiotników dobierz odpowiedni rzeczownik i przepisz.

pachnące, suche, miękkie –
zielony, skoczny, mały –
pachnąca, fioletowa, biała –

koniczyna, siano, pasikonik

5. Uzupełnij tekst przymiotnikami. Przepisz go.

kolorowa, zielone, letnia, barwna, pracowite

... burza minęła. Na niebie pojawiła się tęcza. Słońce osuszy
kwiaty i liście. pszczoły znów zabiorą się do pracy.

6. Do którego z pokazanych przedmiotów pasują takie określenia?

Jaki?	prostokątny	kolorowy	interesujący
Jaka?	rzeźbiona	wisząca	drewniana
Jakie?	okrągłe	duże	błyszczące

7. Przeczytaj, jak wygląda Śmiałek, a potem opisz krasnoludka Jacentego.
Skorzystaj z wyrazów w ramce.

Krasnoludek Śmiałek jest niski i gruby. Ma rozczochrane włosy,
długą brodę i krótkie wąsy. Nosi jasny kubraczek i szerokie spodnie.

Krasnoludek Jacenty jest i
Ma włosy, brodę i wąsy.
Nosi kubraczek i spodnie.

ciemn, wysoki, szczupły, białe, długie, czerwony, krótką

Jak Zima Lutemu jeden dzień odebrała

Do pieczary królowej Zimy
Idą tłumnie zwierzęta i ptaki.
– Ratuj, pani, bardzo prosimy,
Już nam Luty dał się we znaki.
Całą ziemię skuł twardym lodem,
Wichrem mrozi i morzy głodem.
Pani Zimo, bądź zimą dobrą:
Przed złym Lutym zwierzęta obroń!

Zima groźnie klasnęła w dłonie.
– Wracaj, Luty, twym rządóm koniec!

A zły Luty za głowę się złapał.
– Przecież jeszcze mam dzionek
na zapas.

Matko Zimo, proszę nie wzbraniaj
I nie skracaj mi panowania.

Zima na to: – Nie dam za karę!
Nabroiłeś już ponad miarę.
Przez rok cały posiedzisz w pieczarze,
A na ziemię odleci Marzec!

1. Przeczytaj treść wiersza. Poszukaj fragment, który wyjaśni nam dlaczego Zima skróciła panowanie Lutego?
2. Jaki miesiąc miał panować po lutym?
3. Ile dni ma miesiąc luty? Co to jest rok przestępny?

Przysłowia

Gdy w lutym mróz mocno trzyma, będzie krótka zima.
Kiedy luty, obuj buty.
Jeśli luty ciepło trzyma, będzie jeszcze w marcu zima.

Szron (inscenizacja)

DZIEWCZYNKA: Jak pięknie się zrobiło dziś!
Park pełen białych jest koronek:
każda gałązka, zeschnięty liść
są przystrojone białym szronem.

CHŁOPIEC: Skąd wziął się szron taki?
Czy wiesz?

DZIEWCZYNKA: Nie...

CHŁOPIEC: To rzecz zwyczajna jest i prosta:
bielutką niby mleko mgłą
zaskoczył mróz.
I tak szron powstał.
Tak zanim noc się stała dniem,
mróz mgłą przemienił w szron po troszku...
No, teraz wiesz już wszystko.

DZIEWCZYNKA: Wiem!
Ten piękny szron
to jest
mgła w proszku.

1. Przeczytaj tekst z podziałem na role.
2. Czy widziałeś w parku drzewa pokryte szronem? Opowiedz, jak wyglądał wtedy park?
3. Opowiedz, jak powstaje szron?

Zagadki

Siada na gałęziach, gdy mroźnik przycisnie,
jak ozdoby z cukru mieni się srebrzyście.

Na szybach w oknie zimą, nie wiosną,
dziwne paprocie i kwiaty rosną.

Takie są gęste, srebrne, leciuchne.

Chcę świat zobaczyć, to na nie chuchnę.

Przymiotnik. Stopnie przymiotnika

Zapamiętaj!

Przymiotniki występują w trzech stopniach: **równym, wyższym, najwyższym**. Stopnia wyższego i najwyższego używamy, gdy coś porównujemy.

Stopień	równy	wyższy	najwyższy
	czyste	czystsze	najczystsze
	białe	bielsze	najbielsze
	jasne	jaśniejsze	najjaśniejsze

1. Do przymiotników dopisz stopień wyższy i najwyższy.

młody mocny
ładny ciepły

2. Przepisz, uzupełniając tekst przymiotnikami z ramki.

najładniejszy, ładne, dużej, mniejszych,
najszybciej, szybko, szybciej

Mama dostała kwiaty. bukiet sprezentował jej Jurek.

W doniczkach rósł fikus, a w doniczkach na parapecie rosły pelargonie.

Jacek jechał na rowerze, jechał Michał na motocyklu, a tatuś samochodem.

3. Wypisz wyrazy z tego prostokąta, w którym są tylko przymiotniki i dodaj do nich stopień wyższy.

mała
zielone
jeź
wyszedł

cichy
wesoła
mały
pogodne

biała
kwiatek
pszczola
posadził

Przymiotnik. Pisownia “nie” z przymiotnikiem

Zapamiętaj!

Nie z przymiotnikami piszemy **łącznie**.

1. Przepisz i uzupełnij, wpisując przymiotniki o znaczeniu przeciwnym.

Wzór: miły – niemiły grzeczny –
ładne – posłuszny –
mądre – szczęśliwa –

2. Zmień i zapisz zdania według wzoru. Podkreśl przymiotniki.

Wzór: Jurek jest obowiązkowy. Darek jest nieobowiązkowy.
Ola jest uważna.
Darek jest śmiały.
Tomek jest staranny.
Janek jest zaradny.

3. Wyszukaj w ramce przymiotniki pasujące do siebie:

silny –, smutny –, mężny –,
wysoki –, zimny –, mądry –

smutniejszy, mądrzejszy, zimniejszy, mężniejszy,
silniejszy, wyższy

4. Dopisz do podanych przymiotników przymiotniki z przeczeniem “nie”:

brudny, leniwy, mały, dobry, czysty, odważny, tchórzliwy,
pracowity, rozrzutny, oszczędny, duży, zły

5. Napisz zamiast rysunków wyrazy w postaci zdań. Podkreśl przymiotniki.

to kolczasty zwierz.

kapelusz ma na głowie.

nie ma nóg.

posuwa się nieszybko.

W świecie muzyki

Czesław Janczarski

Żelazowa Wola

Stary dworek –
słońce zagląda do okien,
szumią cicho wierzby płaczące.
Tu mieszkał pan Szopen¹,
kiedy był małym chłopcem.

Wieczorem w parku
śpiewają słowiki
i żaby w zielonej Utracie².
Słuchał kiedyś mały Szopen
tej muzyki, zbierał nuty.
Teraz nut tych słuchacie.

Płyną z fortepianu
jakby znajome głosy.
Czy to wiatr na klawiszach swawoli?
Wszystkie nuty – jak krople rosy,
krople rosy z Żelazowej Woli.

1. Przeczytaj wiersz, jak umiesz najładniej.
2. Jakich dźwięków słuchał mały kompozytor?
3. Do czego poeta porównał nuty w zakończeniu utworu?

Warto wiedzieć:

Fryderyk Szopen to najślynniejszy polski kompozytor.
Tworzył głównie muzykę fortepianową.

¹ możemy pisać Szopen lub Chopin, ale zawsze czytamy: Szopen.

² Utrata – rzeczka, która przepływa przez Żelazową Wolę.

W kościele św. Krzyża w Warszawie znajduje się serce Fryderyka Szopena.

U stóp pomnika Szopena w Łazienkach odbywają się koncerty w wykonaniu sławnych pianistów.

Dworek w Żelazowej Woli – miejsce urodzenia Fryderyka Szopena.

Grób Fryderyka Szopena w Paryżu.

Budynek przy ul. Krakowskie Przedmieście w Warszawie, w nim mieszkał Fryderyk Szopen.

Przymiotnik i rzeczownik

Zapamiętaj!

Przymiotniki, łącząc się z rzeczownikami mają tę samą liczbę i rodzaj, co rzeczowniki.

1. Do podanych rzeczowników dopisz przymiotniki z nawiasów we właściwej formie.

(szary) wróble, (okrągły) stoły, (pilny) uczennice, (czerwony) róże, (mały) dzieci, (żółty) kurczęta, (grzeczny) dzieci, (mały) kółka, (dobry) matki.

2. Wstaw zamiast kropek dowolnie dobrane przymiotniki. Podkreśl przymiotniki z rzeczownikami, określ ich liczbę.

.... bajki podobają się dzieciom.

.... pszczołki krążą nad pasieką.

.... łódki płyną po rzece.

.... zwierzęta żyją w lesie.

3. Do każdego przymiotnika dopasuj rzeczowniki z ramki.

rodzinna –

rodzinne –

rodzinny –

wycieczka, gniazdo, kolacja, dom, spotkanie, wyjazd

4. Przepisz zdania i uzupełnij je przymiotnikami.

Koń to i zwierzę.

Jego ciało pokryte jest sierścią.

Ma grzywę i ogon.

długi, duże, krótką, bujną, silne

5. Zmień formę przymiotników odpowiednio do rzeczowników.

Zielona drzewo, małe dziewczyna, żółta ser, kudłata miś, pluszowy kanapa, delikatne kwiat, ciekawa film, kolorowa obrazek, stare album, młodziutki drzewko, okrągła stół, duży okno.

Przymiotnik, rzeczownik i czasownik

1. Do podanych rzeczowników dopisz po dwa przymiotniki.

jabłko (*jakie?*)

pomidor (*jaki?*)

marchew (*jaka?*)

dynia (*jaka?*)

ogórek (*jaki?*)

2. Przepisz zdania używając wyrazy we właściwej formie.

Kucharz _____ zupę z _____ .
(gotować) (warzywa)

Stolarz _____ meble z _____ .
(robić) (deska)

Dziennikarz _____ artykuł do _____ .
(pisać) (gazeta)

Rybak _____ ryby w _____ .
(łowić) (sieć)

3. Przeczytaj wiersz i wypisz po trzy czasowniki, rzeczowniki i przymiotniki.

Gdy się wsluchasz w leśną ciszę,
tysiąc głosów możesz słyszeć:
śpiewa wilga, komar bzyka,
świerszчыkowa gra muzyka,
strumień nuci swą piosenkę,
złota pszczoła leci z brzękiem,
szumią drzewa, dzięcioł stuka,
kukułeczka w gąszczu kuka.

Wiera Badalska

4. Przeczytaj wyrazy od końca (wspak). Napisz je. Podkreśl czerwoną kredką rzeczowniki, niebieską czasowniki i zieloną przymiotniki.

awos

zrakel

ejym

ynsaj

ażór

atal

ałam

eżud

Hanna Zielińska

Walentynki – święto zakochanych

Święto serc

– Gniewam się! – zawołała obrażona Kasia i wybiegła z ogródka Basi.

A potem pomaszerowała uliczką osiedla mrużąc pod nosem:

– Już nig-dy, nig-dy z nią się nie pogodzę!.. – Tupała przy tym głośno bucikami na znak, że to postanowienie jest nie-od-wo-łał-ne!

Basia nie była jednak zbyt zmartwiona groźbą koleżanki. Przecież za tydzień będzie ŚWIĘTO SERC.

A w tym wesołym radosnym dniu nikt na nikogo nie potrafi się gniewać. Przeciwnie.

Dawny amerykański zwyczaj każe przyjaciółom, krewnym i znajomym posyłać pocztą bileciki z wizerunkiem serca i wręczać sobie wzajemnie drobne upominki.

Basia jeszcze nie wie, co podaruje Kasi. Może serduszko z ciasta, ozdobione słodkimi migdałami? Albo aksamitną poduszczykę do igieł – w kształcie serca?

A może po prostu wymaluje czerwone serduszko na kartonie i zwinięty rulon przewiąże wstążeczką?

Ale i Kasia zaczyna już myśleć o upominku. Bo 14 lutego trzeba zrobić komuś coś dobrego, a ci, co się gniewają, koniecznie muszą się pogodzić.

1. Opowiedz, jak dziewczynki przygotowywały się do Walentynek?
2. Jak obchodzicie to święto w waszej szkole, klasie?
3. O czym mówi dawny amerykański zwyczaj?

Właściwe zachowanie wśród sąsiadów

Dobre manierey

Ten, kto jest dobrze wychowany i żyje w zgodzie z innymi, ma dobre manierey.

W zaciszu swojego domu, w bloku czy kamienicy nigdy nie jesteśmy sami.

Za ścianą, na podwórku, w windzie, na klatce schodowej czy po prostu na ulicy spotykamy sąsiadów.

Czy pamiętacie, jak należy się zachować wobec sąsiadów?

- Gdy spotykacie sąsiadów, warto ich miło powitać.
- W drzwiach wejściowych, przy wchodzeniu do windy i wychodzeniu z windy pierwszeństwo mają wychodzący.
- Jeśli widzicie sąsiadkę z zakupami lub mamę z małym dzieckiem w wózku, zaoferujcie pomoc.
- Podwórko jest dla wszystkich mieszkańców. Huśtawka, zjeżdżalnia i piaskownica nie są waszą własnością.
- Klatka schodowa to wspólna część budynku. Nie niszczone jej. Zachowajcie tam szczególną ciszę.
- Używajcie najważniejszych słów: dziękuję, przepraszam, proszę.

1. Opowiedz, jak należy zachować się wśród sąsiadów?
2. Co to są dobre manierey?

Łączenie zdań i wyrazów

1. Zastąp przecinki wyrazem **i**.

Owoce są pożywne, zdrowe.
Po rzece pływają łabędzie, kaczki.
Gospodyni karmiła kury, gęsi.

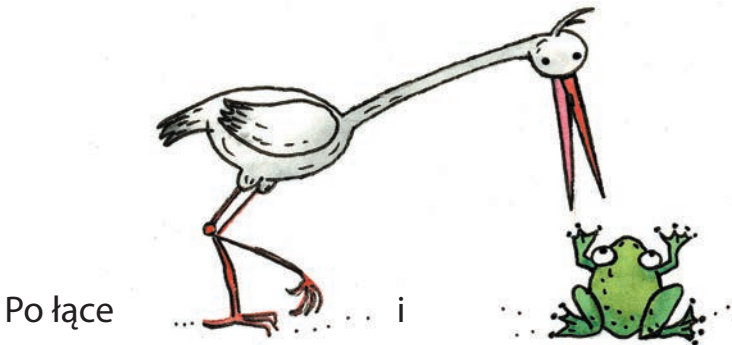
2. Wykonaj to ćwiczenie podobnie jak poprzednie.

Hania jest dobrą córką, chętnie pomaga mamusi. Już zrobiła porządek w pokoju, robi herbatę dla babci.

Zapamiętaj!

Wyraz **i** łączy wyrazy oraz zdania.
Wyrazy **i, bo, a, ale, że, oraz** łączą zdania.

3. Ułóż zdania. Wykorzystaj wyrazy łączące **i, ale**.

4. Przepisz, dobierając właściwe zakończenie zdań.

W sadzie są drzewa owocowe i
Pszczoły zbierają nektar i
Tata zbierze miód i
Dzieci lubią miód, bo

zapyłają kwiaty.
jest smaczny i zdrowy.
stoją ule taty.
przeleje go do słoja.

5. Ułóż i zapisz zdania z rozsypanki wyrazowej.

- 1) cieszą Dzieci się.
- 2) kasztany posadziły i klony. Dzieci
- 3) do podbiegł Wojtek drzewek.
- 4) gałązki. złamał Wojtek

Utworzone zdania (1 i 2, 3 i 4) połącz w jedno za pomocą wyrazów: **i**, **bo**.

6. Połącz zdania jednym z wyrazów w ramce.

Pójdziemy na wycieczkę ... urządzimy zabawę.
Zostaliśmy w szkole, ... spadł ulewny deszcz.
Nie poszliśmy na wycieczkę, ... nikt nie żałował.
Wszyscy mówili, ... zabawa się udała.

albo, ale, że, bo

7. Przepisz zdania i uzupełnij wyrazami z ramki.

Zbliża się wiosna, słyhać śpiew ptaszków.
Zakwitły sasanki przyłuszczki. Chociaż słońko przygrzewa
jest jeszcze chłodno.
Dzieci cieszą się, niedługo będą ferie.

że, ale, bo, i

Zbliża się wiosna

Maria Kownacka

Przedwiośnie

Słońce dłużej świeci,
Mocniej grzeje.
Woda kapie z sopli,
Świat się śmieje.

Kra po rzece płynie...
Jeszcze troszkę,
A całkiem zapomnisz o zimie.
W sercu tak jakoś radośnie – to przedwiośnie.

1. Jak zmienia się przyroda na przedwiośniu?
2. Naucz się wiersza na pamięć.

Jadwiga Hockuba

Zielony sen

Jeszcze zimno,
jeszcze biało,
jeszcze smutno
kraczą wrony,
ale już
znajoma wierzba
miała w nocy
sen zielony.

Sen zielony
jak liść
świeży,

jak soczysta
pierwsza trawa!
Kto nie wierzy,
niech nie wierzy,
ale dla mnie
jasna sprawa!

Choć uśpiona
jeszcze ziemia
i tak skąpy
promień słońca,
to już wiosna
z wiatrem leci,
z zielonego
świata końca!

1. Dlaczego autorka zatytułowała wiersz "Zielony sen"?
2. O czym marzą rośliny na początku marca?

Hanna Zdzitawiecka

W marcu jak w garncu

Od początku września robiły dzieci kalendarz pogody. Każdy dzień miał swój kwadracik, w którym rysowało się:

słońce – kiedy pogoda,
smugi – kiedy deszcz padał,
i szarobure chmury –
kiedy był dzień ponury,
a w zimie biały, świeży
śnieg, co na ziemi leży.

Ale gdy nadszedł marzec, dyżurni nie wiedzieli, co robić: jak tu rysować pogodę, kiedy co chwila jest inaczej?

Od rana wiatr zimny dmucha,
deszcz pada... błoto... plucha,
jakby w końcu jesieni.
Potem wiatr się odmieni
i choć jeszcze gnie drzewa,
lecz już chmury rozwiewa...
Słońce świeci na głowy
jak w poranek majowy.
Wtem chmura znów się skrada,
znów cień na ziemię pada
i na trawkę zieloną,
ledwie ze snu zbudzoną,
sypie się kasza biała...
Czyżby zima wracała?

– W marcu jak w garncu – żalił się dyżurny Pawełek – wszystkiego po trochu: słońce, deszcz, śnieg... Wszystkie pory roku! Ale jak to pomieścić na małym kwadraciku kalendarza?

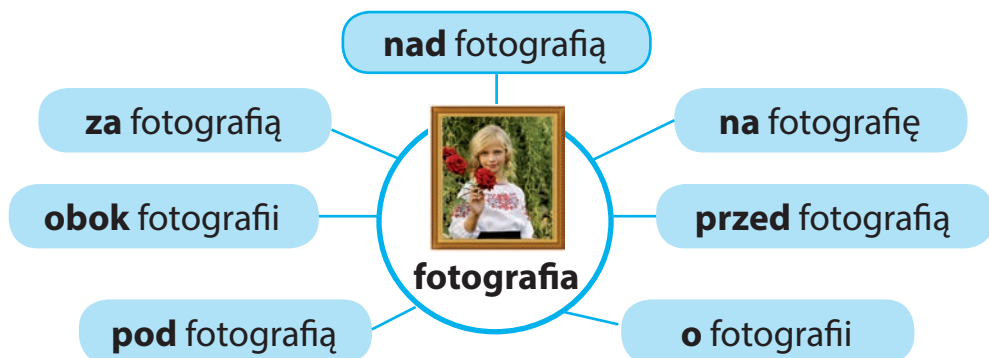
1. Co zaobserwowały dzieci w marcowej pogodzie?
2. Jak rozumiesz powiedzenie "W marcu jak w garncu"?
3. Co to jest kalendarz pogody?

Krótkie wyrazy przy rzeczowniku

Zapamiętaj!

Pewne krótkie wyrazy zmieniają formę wyrazu, przy którym stoją, oraz sens zdania z tym wyrazem.

1. Wpisz w miejsca kropek brakujące wyrazy.

bo, jeżeli, żeby, gdzie

Nie pójdę do kolegi, nie odrobię lekcji.
Rolnicy sięją zboże, zbierać plony.
Kaseta leży tam, położyłaś ją wcześniej.
Dzieci usiadły w cieniu, był upał.

2. Rozwiąż zagadki, przeczytaj krótkie wyrazy przy rzeczownikach.

Jakie obuwie do tego służy, żeby nóg nie moczył nawet w kałuży?

Kiedy kaszlesz, kichasz w głos,
w co należy wsadzić nos?

Na drutach zrobimy, na szyję włożymy, chroni
przed gripą, a także przed chrypą.

Zapamiętaj!

Za pomocą tych wyrazów łączymy inne wyrazy lub zdania.

i oraz albo lub a ale lecz
że żeby więc dlatego bo gdyż ponieważ

Widzę przebiśniegi **i** pierwiosnki.

Wracają ptaki, **bo** wiosna jest blisko.

3. Uzupełnij zdania wyrazami, które są rozwiązaniem zagadek z ćwiczenia 2. Podkreśl wyrazy, które łączą wyrazy lub zdania.

Zakładam _____, żeby nie zamoczyć nóg.

Jurek dostał nowy _____ i rękawiczki

Każdy uczeń ma _____ do nosa.

4. Uzupełnij zdania wyrazami. Pomogą ci w tym pytania.

_____ poszła do sklepu.

(kto?)

Kupiła _____, _____ i masło.

(co?)

(co?)

Upiekła _____ ciasto.

(jakie?)

Wszyscy _____ z apetytem na podwieczorek.

(co robili?)

5. Przepisz i wstaw wyrazy z ramki.

Krzyś wygląda przez okno podziwia zimowy krajobraz. Drzewa krzewy przykrył śnieg. brzegu dachu wiszą lodowe sople. karmnika przyleciały ptaki.

Do, i, Na, i

6. Uzupełnij tekst wyrazami podanymi w ramce.

W ... zima od nas odchodzi. Pogoda jest Czasem pada , czasem mży deszczyk. Słońce mocniej Jest odwilż. Zaczynają kwitnąć białe i i zaśpiewają skowronki.

przygrzewa, marcu, śnieg, przebiśniegi, wkrótce, kapryśna

Zofia Chmurowa

Baśń o pierwszym skowronku

Działo się to dawno, dawno temu...

Wiejską drogą jechała na przejażdżkę pani bogata, piękna i dumna.

Tuż przed wioską zastąpił jej drogę stary Jędrzej, chłop w połatanej sukmanie, szarej jak pień przydrożnej topoli. Do nóg jej się nisko pokłonił i prosi:

– Miłościwa pani, stodoła mi spłonęła, użyczcie mi ziarna na siew, bo inaczej z głodu umrzeć przyjdzie...

Pani niecierpliwie targnęła wodze wierzchowca.

– Czy to ja burzę na twoją stodołę nasłałam? Ruszaj stąd i nie zagradzaj mi drogi!

Jeszcze niżej chłop się skłonił. Chwycił garść ziemi i mówi:

– Zmiłuj się, dostojna pani! Dopomóż biednemu. W twoich spichrzach więcej zboża niż piasku na drodze. Daj mi choć trochę, choćby tyle, co w mojej garści tej ziemi, która ziarna woła, bo czas najwyższy siać.

Uśmiechnęła się pani złośliwie.

– Ziemia woła, powiadasz? Ano, jak to wołanie usłyszę, wtedy może znajdzie się ziarno.

Pochylił Jędrzej głowę na te okrutne słowa. Do serca, które mu omal nie pękło od żalu, garstkę ziemi przycisnął.

– Nie obsieję cię, ziemo-żywicielko. Nic nie wzruszy serca twardszego niż kamień!

Aż tu czuje Jędrzej, że garstka ziemi, co ją w rękę trzymał, miękka się jakaś staje i jakby ciepła, że się lekko, lekuško porusza... Zdumiał się wielce i dłoń otworzył.

Cóż to? Z jego spracowanej garści wyfrunął ptaszek. Malutki, szary jak grudka ziemi. Poszybował prosto w obłoki. Ledwie go można było dojrzeć na słonecznym niebie. I nagle spod obłoków rozległa się pieśń, jakiej dotąd jeszcze nikt nie słyszał. Pieśń szerokich pól i słońca, pieśń ziemi czekającej siewu. Zastuchała się w tę melodię dumna pani. Zły uśmiech zniknął z jej twarzy.

– Chodź ze mną, gospodarzu – rzekła cichym głosem – dostaniesz ziarna, ile tylko zechcesz.

1. O jakiej porze roku odbywa się akcja baśni?
2. Co wzruszyło nieczułą panią?
3. Dlaczego to jest baśń? Co w niej nie mogło zdarzyć się naprawdę?

Jadwiga Jałowicz

Pierwszy dzień wiosny

Weźmiemy snopek słomy
i barwną chusteczkę.
Ustroimy kukłę,
pannę Marzaneckę.
Poniesiemy ją wysoko,
nad łąką.

– Nie dokuczysz, Marzanecko,
skowronkom.
Poniesiemy ją ze śpiewem,
ku wodzie.
Taki zwyczaj, kiedy zima
odchodzi.

1. Jak wygląda według ciebie Marzanna?
2. Przedstawcie w klasie ludowy zwyczaj topienia marzanny lub wybierzcie się w tym celu nad rzekę.

Opisujemy przebiśnieg

1. Przyjrzyj się kwitnącemu przebiśniegowi. Przeczytaj określenia i dodaj inne.

Jaki?

dzwonkowaty,
pochylony ku ziemi,
drobny

Jakie?

wąskie, długie

Jaka?

prosta, cienka, zielona

kwiat

liście

łodyga

2. Przyjrzyj się, jak wygląda przebiśnieg, i opisz ten kwiat. Odpowiadaj na pytania, wykorzystując słownictwo z ramki. Zapisz swój opis w zeszycie.

nieduży kwiat wiosenny • wyrasta spod śniegu
• zielona łodyga i liście • łodyga prosta, długa,
cienka • liście długie, wąskie • kwiat drobny, biały,
dzwonkowaty, pochylony ku ziemi
• roślina jest pod ochroną

Jakim kwiatem jest przebiśnieg?

Jakiego koloru ma łodygę i liście?

Jak wygląda łodyga?

Jak wyglądają liście?

Jak wygląda kwiat?

Dlaczego nie wolno zrywać przebiśniegów?

Zaczynj tak:

Przebiśnieg jest niedużym kwiatem wiosennym.

Wyrasta spod śniegu ...

Opisujemy bociana

1. Przyjrzyj się bocianowi i podaj inne określenia.

Jaki?

duży
długi
ostry

Jakie?

czerwone,
biało-czarne,
czarne

Jaka?

mała

Co?

głowa, pióra,
nogi dziób,
skrzydła, oczy

2. Przyjrzyj się, jak wygląda bocian. Opisz go. Odpowiadaj na pytania wykorzystując słownictwo z ramki.

- duży ptak • ma czerwone nogi i dziób
- głowa mała na długiej szyi • czarne oczy dobry wzrok
- poluje na żaby • skrzydła duże o piórach biało-czarnych • lubi stać na jednej nodze
- przylatuje do nas na wiosnę

Jakim ptakiem jest bocian?
Jakiego koloru ma nogi i dziób?
Jak wygląda jego głowa i dziób?
Jakie ma skrzydła i pióra?
Na co poluje nad wodą?
Kiedy przylatuje?
Jak stoi bocian?

Uczymy się przeprowadzać wywiad

Zapamiętaj!

Wywiad to rozmowa, w której prowadzący zadaje pytania drugiej osobie lub grupie osób i uzyskuje na nie odpowiedzi.

- Wywiad przeprowadza się zwykle z osobą, która czymś się wyróżnia, na przykład jest specjalistą w jakiejś dziedzinie.
- Rozmowa może mieć jeden główny temat lub kilka różnych tematów. Dotyczy spraw ciekawych i ważnych.

Łukasz Klesyk

Wywiad z wiosną

– **Witamy Panią serdecznie. Jest Pani bardzo punktualna...**

– Tak. Przybywam zawsze 21 marca, kiedy to dzień i noc mają tę samą długość, czyli po 12 godzin. Słońce już mocno ogrzewa naszą część planety. Potem dni robią się coraz dłuższe, a noce krótsze. Dlatego mogę wiele zmienić w przyrodzie. Drzewa zaczynają wypuszczać młode listki, kwitną kwiaty...

– **A nie martwi się Pani, że rośliny albo zwierzęta przegapią Pani przyście? Skąd, na przykład żaby czy niedźwiedzie, które zasypiają na zimę, wiedzą, kiedy wstać?**

– To proste. Ich ciała reagują we śnie na temperaturę i wilgoć. Gdy tylko robi się cieplej, gdy topnieje śnieg – zimowe śpiochy wstają.

– **A rośliny? Czy mają takie same “budziki”?**

– Niektóre tak – na przykład trawy i zboża. Ich nasiona kiełkują pod wpływem wilgoci i ciepła. A krzewy i drzewa po prostu mnie widzą.

– **Widzą?! Przecież nie mają oczu!**

– A właśnie, że mają! W niektórych roślinach jest specjalna substancja, która odróżnia światło dnia od ciemności nocy i liczy “jasne” godziny. Kiedy tych godzin jest dostatecznie dużo, rośliny zaczynają się zielenić i kwitnąć.

– **Gdy Pani przychodzi, drzewa zakwitają, a ptaki zaczynają śpiewać. Dlaczego na wiosnę ten ptasi chór jest taki głośny?**

– Ptaki śpiewają głównie po to, żeby zaznaczyć swój teren, odpędzić od niego konkurentów i zbudować gniazdo. A poza tym – ptaki po prostu się cieszą z mojego nadejścia i chcą to wszystkim powiedzieć.

– I trudno im się dziwić! Wszyscy się cieszą. My, ludzie, też. Dziękujemy serdecznie za rozmowę i za to, że Pani już z nami jest!

1. Który fragment wywiadu podobał ci się najbardziej? Odszukaj go w tekście.
2. O co chciałbyś zapytać wiosnę?
3. Wybierzcie wiosnę, wśród kolegów z klasy, przeprowadźcie z nią wywiad. Zadajcie ułożone przez siebie pytania.

Helena Bechlerowa

List do jaskółki

Kochana jaskółeczko!
Wracaj do nas z daleka.
Puste gniazdko pod dachem
dawno na Ciebie czeka.

Woda w stawie tak błyszczy
i w słońcu lśni jak łuska.
Czeka, kiedy ją w locie
skrzydłami będziesz muskać.

I niebo już błękitne,
obłoki srebrne na nim.
Tylko Ciebie, jaskółko,
nie ma pod obłokami.

A choć bociek klekocze
i bazie kwitną w lesie,
dopiero Ty, jaskółeczko,
prawdziwą wiosnę przyniesiesz.

1. O co prosi jaskółkę autorka wiersza?
2. O co poprosiłbyś w swoim liście? Co obiecałbyś ptaszkom?

Sztuka pisania – jak napisać instrukcję?

Zapamiętaj!

Instrukcja to informacja o tym, jak coś wykonać, jak postępować, jak coś obsługiwać.

- W instrukcji umieść po kolei najważniejsze informacje.
- Pisz krótko, najlepiej w punktach.
- Posługuj się prostym, zrozumiałym językiem.

Instrukcja budowy gniazda dla młodych ptaków

1. Poszukaj odpowiednich materiałów, takich jak mech, korzonki, suche części roślin, patyki, i układaj je, obracając się dookoła.

2. Przynieś delikatne części liści, suchą trawę, pajęczyny, sierść, wrzucaj je do gniazda i wciskaj w ściany.

3. Ugniataj wszystko nóżkami, ogonem i skrzydłami, aby wypełnić szczeliny.

4. Wyłóż gniazdo miękką wyściółką z piór, puchu roślinnego, mchu lub błota.

1. Wyjaśnij, czym jest instrukcja. W jakich sytuacjach z niej korzystamy?
2. Przeczytaj instrukcję budowy gniazda. Opowiedz własnymi słowami, z czego i w jaki sposób ptaki budują gniazda.

Układamy dialog

Zapamiętaj!

Dialog to rozmowa dwóch osób (na przykład bohaterów opowiadania, filmu, przedstawienia).

Zasady zapisywania dialogu:

- Każdą wypowiedź zapisuj w nowej linijce i zaczynaj wielką literą.
- Przed każdą wypowiedzią postaw myślnik.
 - Jacku, czy widziałeś już bociany?
 - Tak, Zosiu.
 - Gdzie je zobaczyłeś?
 - Obok mojego domu, na starym słupie budują gniazdo.

1. Powiedz co to jest dialog? Jak zapisujemy dialog?

Znane powiedzenia o ptakach

Puszyć się jak paw.

Być zarozumiałym, czuć się lepszym od innych.

Wybierać się jak sójka za morze.

Wciąż zwlekać z wyjazdem lub wyjściem, ciągle odkładać podróż.

1. Przyjrzyj się ilustracjom, przeczytaj powiedzenia oraz ich wyjaśnienia. W jakich sytuacjach można je zastosować?
2. Poszukaj innych przysłów związanych z ptakami. Zapisz jedno w zeszycie i zilustruj.

Prima aprilisowe żarty i psoty

Natalia Usenko

Prima aprilis

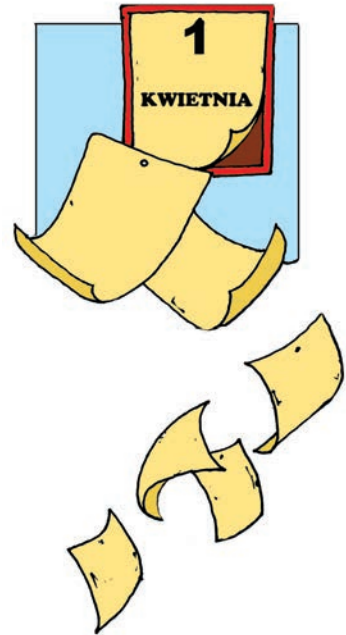
Jest taki dzień raz w roku
niezwykły i wspaniały,
gdy można oszukiwać
i robić psie kawały...

Okłamać wszystkich wkoło,
wykiwać własną babcię
i nikt się nie pogniewa,
i wszyscy będą śmiać się!

Ja wcale nie żartuję,
to prawda!

Słowo zucha!

Ten dzień to 1 kwietnia,
po prostu
Dzień Kłamczucha.

1. Jak byś inaczej nazwał ten dzień?
2. Jakie żarty robisz wśród swoich kolegów?
3. Dodaj swoje przykłady żartów.
4. O czym należy pamiętać podczas wymyślania śmiesznych historii?

Co to jest Prima aprilis?

Prima Aprilis – (Nie)poważne Świąto.

Prima aprilis (łac. 1 kwietnia), dzień żartów – święto obchodzone 1 kwietnia, z którym związane są tradycje robienia żartów, celowego wprowadzania w błąd rodziny, znajomych. W tym dniu również w mediach pojawiają się różne nieprawdziwe, żartobliwe informacje.

Wiosna w pełni

Idzie za kwietniem
rowem zielonym
pierwsza stokrotka
w śniegu kwietniowym.
Na skrawku ciepła,
na zimna brzeżku
kwiat przebiśniegu
usiadł w dołeczku.
*Kwiecień plecień,
bo przeplata,
trochę zimy,
trochę lata.*

Śniegiem sypnęło;
czy kwiaty wschodzą
na pożegnanie
ostatnim mrozom?
Uderza wiosna
o skrzydła ptakom.
Śpiew się poturlał
z góry po dachu.
Kwiecień plecień.

1. Jak rozumiesz przysłowie o kwietniu, które jest w treści wiersza?
2. Wymień nazwy roślin, które zakwitają w kwietniu?

Tekst

Zapamiętaj!

Zdania połączone wspólną treścią nazywamy **tekstem**.
Tekst można zatytułować.

1. Uporządkuj zdania zgodnie z kolejnością zdarzeń. Zapisz je.

Zobaczył go Jerzyk.
Z krzaków wyszedł jeź.
Jeżowi zjeżyły się kolce.
Podbiegł do zwierzątko.
Zrobiła się z niego najeżona kulka.
Chciał się z nim pobawić.

2. Przeczytaj tekst. Powiedz krótko, o czym przeczytałeś. Zatyłuj go.

Przyleciały już bociany z radosną nowiną.
Przyszła wiosna. Śniegi w polu giną.
Zaśpiewały skowronki ponad łąkami.
Zaświeciło złote słońko.
Lód na rzece, śnieg na polu rozpuściło.

3. Podziel tekst na zdania i przepis. Zatyłuj go.

Diżurny w naszej klasie dba o porządek wietrzy klasę i wyciera tablicę pamięta o podlewaniu kwiatów

4. Wyszukaj zdania prawdziwe i przepis je.

Traktorzysta zbiera miód.
Drukarz drukuje książki.
Pszczelarz łowi ryby.
Lotnik lata samolotem.
Fotograf robi zdjęcia.
Ślusarz naprawia dachy.

5. Ułóż zdania z podanych wyrazów. Przepisz we właściwej kolejności.

- przygrzewa, słońce, dzisiaj, mocno
- szybko, dlatego, topnieje, śnieg
- zimy, już, koniec, to pewnie

6. Przeczytaj zdania nieprawdziwe. Przepisz zdania prawdziwe.

Wiewiórka

- jest ruda.
- to ptak.
- lubi orzechy.
- mieszka w dziupli.

Latawiec

- leci wysoko.
- jest kolorowy.
- lubi mleko.
- ma ogon.

7. Przepisz, opuszczając zdania, które nie pasują do opisu ogrodu wiosną.

Wszędzie leży dużo kolorowych liści, które opadły z drzew. Pięknie wygląda ogród wiosną. Kwitną drzewa i krzewy owocowe. Wśród białych i różowych kwiatów latają kolorowe motyle, brzęczą pracowite pszczoły. Dzieci zrywają owoce do koszyków.

8. Uporządkuj zdania w taki sposób, aby utworzyły opowiadanie.

- Nie mógł się podnieść z ziemi.
- Na szczęście mama Jurka była w domu.
- Bawiliśmy się na podwórku w chowanego.
- Okazało się, że jest to tylko niegroźne stłuczenie.
- Nagle Jurek zahaczył o wystający korzeń i się przewrócił.
- Wystarczył zimny okład i ból ustąpił.
- Powiedziałem mu, że biegnę po pomoc.

Święta Wielkanocne

Jerzy Ficowski

Kolorowe bazię

W Wielkanocny dzień do domu
przyszły białe bazię w gości,
by pisankom po kryjomu
kolorów zazdrościć.

Bo ich nie pomalowano,
nikt o baziach nie pamiętał,
choć też pragną na Wielkanoc
przywdziać strój od święta.

Nie chcą się już dłużej bielić,
chcą w zieleni żyć, w purpurze!
Czyż są gorsze aniżeli
zwykłe jajko kurze?

Aż z lusterka przyfrunęła
malusieńka, śmieszna tęcza.
Zaraz wzięła się do dzieła,
by je poupiększać.

Ubarwiła każdą bażkę
mała tęcza uśmiechnięta!
I dopiero wtedy właśnie
zaczęły się Święta.

1. Czego zazdrościły bazię pisankom? Jaka znalazła się na to rada?
2. Jak przystraja się wielkanocny stół w twoim domu?
3. Opowiedz o znanych ci sposobach ozdabiania pisanek. Który z nich lubisz najbardziej?

Zagadka

Zobaczysz je wiosną, gdy na wierzbach rosną.
Srebrne futra mają. Jak się nazywają?

Pisanki

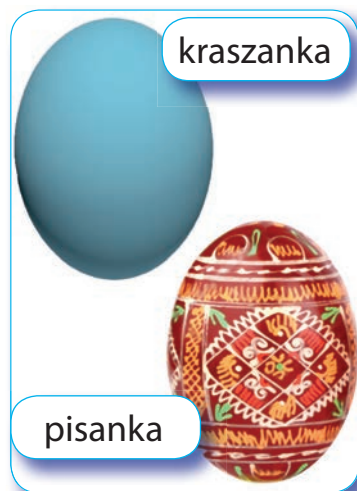
Patrzcie,
ile na stole pisanek!
Każda ma oczy
malowane, naklejane.
Każda ma uśmiech
kolorowy
i leży na stole grzecznie,
żeby się nie potłuc
przypadkiem
w dzień świąteczny.
Ale pamiętajcie!
Pisanki
nie są do jedzenia!
Z pisanek się wyklują
ŚWIĄTECZNE ŻYCZENIA.

1. Opowiedz o zwyczajach ozdabiania jajek w twoim domu.
2. Jak wyglądają pisanki w wierszu?
3. Jak rozumiesz słowa: "Z pisanek się wyklują świąteczne życzenia"?

Pisanki, kraszanki...

Wszystkie zdobione na Wielkanoc jajka nazywa się zazwyczaj pisankami. Tymczasem nazwa ta pochodzi od zapisywania wzorów na jajku pędzelkiem zamoczonym w roztopionym wosku. Takie jajko następnie się barwi, a zastygły wosk usuwa. W jego miejscach powstaje jasny wzór na ciemniejszym tle. Inna ciekawa technika zdobienia jajek to kraszanie, czyli barwienie ich na jeden kolor w naturalnych barwnikach roślinnych bez nadawania wzoru.

Maria Konopnicka

Śmigus

Panienczka mała
rano dzisiaj wstała.
Śmigus! Śmigus!
Dyngus! Dyngus!
Bo się wody bała.
Panienczka mała
w kątek się schowała!
Śmigus! Śmigus!
Dyngus! Dyngus!
Bo się wody bała.
Panienczka mała
sukienkę zmaczała:
Śmigus! Śmigus!
Dyngus! Dyngus!
Bo się wody bała.

1. O jakim zwyczaju jest mowa w wierszu?
2. Jak powinniśmy się zachowywać w tradycyjny "lany poniedziałek"?

Wiera Badalska

Jedzie kurek wielkanocny

Od podwórka do podwórka
idą chłopcy, niosą kurka.
A niezwykły jest to kurek.
Skrzydła z dykty, ogon z piórek.
Grzebieniasty. Kolorowy. Wielkanocny.
Dyngusowy! Ma dwa kółka zamiast nóżek...

O, już wjeżdża na podwórze.

1. O jakich zwyczajach jest mowa w tych wierszach?
2. Opisz, jak wyglądał kurek wielkanocny?
3. Jak myślisz, ten zwyczaj możemy spotkać w mieście czy na wsi?

Barbara Eychler

Wielkanocny mazurek

W sobotni rano mama upiekła świąteczne mazurki, a potem wyszła po zakupy.

“Muszę je obejrzeć” – pomyślał Wojtek i zajrzał do kuchni.

– Ach, jakie śliczne! – zawołał zachwycony. – Różowe, białe, z makiem.

Najbardziej spodobał się Wojtkowi mazurek czekoladowy. Pachniał mocno i słodko. Wojtkowi wydawało się, że mazurek uśmiecha się do niego i namawia: “Spróbuj mnie, spróbuj... ułam tylko kawałeczek, tylko rożek”.

– Nie chcę – powiedział Wojtek, ale oblizał się łąkomiem.

“Nie bój się, mamusia nie zauważy, spróbuj!” – nęcił dalej mazurek.

I Wojtek ułamał. Kawałeczek. Jeden maleńki rożek.

I Wojtek ułamał drugi rożek, a potem trzeci i czwarty po kolei. Aż wreszcie mazurek przestał się uśmiechać, bo go już nie było.

“Ale co to będzie, jak wróci mama?”

Mama postawiła mazurki na świątecznym stole.

– A gdzie jest mazurek czekoladowy? – zapytała i spojrzała na Wojtka.

– Nie wiem, mamusiu! Może zjadła go jakaś mała myszka?

Myszka nie przyznała się do winy, a swojej mamie powiedziała, że to Wojtuś zjadł czekoladowy mazurek – dokończyła mama.

Wojtuś zawstydził się tak, że gdyby mógł, schowałby się do mysiej dziury.

1. Co sądzisz o postępowaniu Wojtka? Dlaczego chłopiec miał powody do wstydu?
2. W jaki sposób mazurek “namawiał” Wojtka, aby go spróbował?
3. Czy zdarzyło ci się nie przyznać do winy? Co wtedy czułeś?

Rozwijamy zdania

1. Przypatrz się obrazkom i rozwiń zdania.

Kotek pije (co?)

Kotek bawi się (czym?)

Kotek śpi (na czym?)

2. Zabawimy się w układanie zdań. Jedno dziecko mówi rzeczownik, drugie – czasownik, trzecie uzupełnia to zdanie.

Na przykład: – Samochód.

– Samochód jedzie.

– Samochód jedzie ulicą.

3. Rozwiń następujące zdania.

Nauczycielka uczy.

Nauczycielka uczy (kogo?)

(jaka?) nauczycielka uczy (kogo?)

Nauczyciel pisze.

Nauczyciel pisze (co?)

Nauczyciel pisze (co?) (gdzie?)

Pani sprawdza.

Pani sprawdza (co?)

(jaka?) pani sprawdza (co?)

4. Rozwiń zdania korzystając z ilustracji.

Dzieci _____ .

Magda _____ .

Sebastian _____ .

5. Na podstawie ilustracji rozwiń zdania wyrazami wybranymi z ramek. W każdym zdaniu wskaż czasownik. Skorzystaj ze wzoru.

zabawki • książkę • pokój • dywan

równo • dokładnie • starannie • uważnie

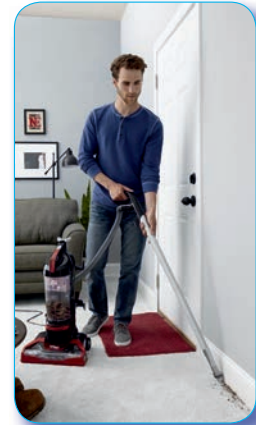
Zosia układa.
Zosia układa **zabawki**.
Zosia **równo** układa **zabawki**.

Tata odkurza
Tata odkurza
co?

Tata odkurza
jak? *co?*

Paweł ogląda.
Paweł ogląda
co?

Paweł ogląda
jak? *co?*

6. Z podanych wyrazów ułóż zdania a następnie rozwiń je za pomocą wyrazów podanych w ramce.

- 1) kotek
- 2) balon
- 3) myszka

- bawi się
pęka
ucieka

Zielony, Wesoly, Szara, balonem, z hukiem, pod szafę.

7. Rozwiń zdania według ilustracji. W jaki sposób rozwinęliście te zdania?

Pies śpi.

Piesek szczeka.

Piesek pije.

Moje miejsce, gdzie mieszkam

Dorota Gellner

Taki dom

Chcę mieć taki dom
całkiem wymyślony,
który miałby szklane ściany
i przejrzysty komin.
Jak mydlana bańka
lekki dom –
żeby mógł odlecieć stąd.

Co za jazda!
Co za jazda!
Coraz niżej ptasie gniazda,
coraz niżej szara ziemia,
coraz bliżej są marzenia!
Chcę mieć taki dom
z tęczą na frankach.
Tylko, żeby nie pękł tak
jak mydlana bańka,
żeby w każdej chwili
z gwiazdnych dróg
na podwórko wrócić mógł.

Zagadka

Ma ściany, podłogi,
okna i drzwi,
a w nim mieszkasz ty.

1. Opisz dom przedstawiony w wierszu.
2. Czym różni się dom w wierszu od tego, w którym mieszkasz?
3. Namaluj dom wymarzony przez ciebie.

W wielkim mieście

Już w wielkim mieście dzień się zaczyna, pierwsze tramwaje jadą po szynach. Już autobusy mkną w różne strony, mruga nad jezdnią sygnał zielony. Domy tu duże sięgają nieba, głowę do góry zadzierać trzeba. Do biur i fabryk ludzie z daleka spieszą, bo praca już na nich czeka.

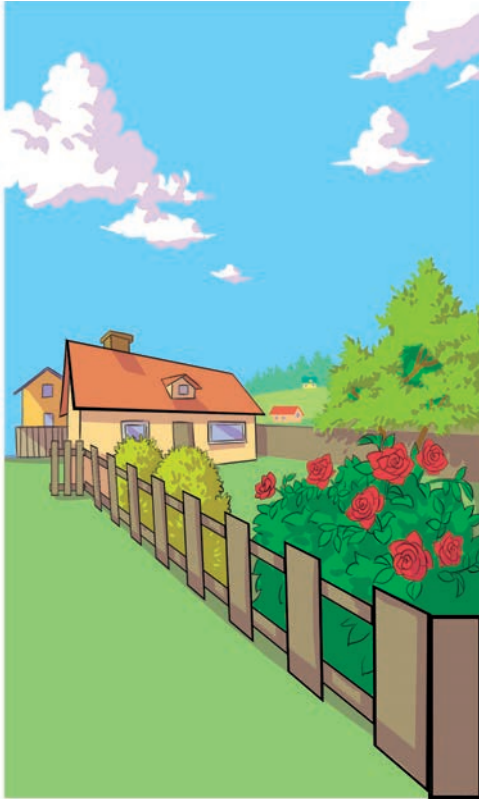
Jest tu niejeden dom towarowy i mnóstwo sklepów pięknych i nowych. Ludzie po pracy idą do kina, bo właśnie program się rozpoczyna. W teatrach, parkach i na stadionach odpocząć może ten, kto zmęczony. Wieczorem hałas cichnie nareszcie. Wielkie latarnie palą się w mieście.

1. Opowiedz, jak wygląda życie w dużym mieście?
2. Czy podobają ci się wielkie miasta? Uzasadnij swoją opinię.

Nasza ulica

(Według Julii Duszyńskiej)

Kasia jest bardzo dumna ze swojej ulicy. Jej ulica bardzo wypiękniała. Robotnicy położyli na niej nowy, równy, gładki asfalt. Posadzono po obu stronach ulicy drzewka. Kasia narysowała swoją ulicę.

W niedzielę przyszedł dziadzius i zdziwił się:

– Ho, ho, jak tu się u was zmieniło.

A na to tatuś:

– A pamięta ojciec, jak dawniej tu było, kiedy ja byłem mały? Ani chodnika, ani latarni.

– Ojej? – dziwi się Kasia. – To chyba nikt nie wychodził z domu wieczorem?

– Wieczorem chodziliśmy z latarką w ręku – mówi tatuś.

– A jakie tu było błoto! Układaliśmy kamienie i skakaliśmy z kamienia na kamień.

Kasia wzięła kredki i narysowała drugi rysunek.

– Ba, kiedy ja byłem to ta ulica w ogóle nie była podobna do ulicy – opowiadał dziadek.

– A do czego? Do czego, dziadziusiu? – pyta Kasia.

– Do drogi wiejskiej. Były tu wszędzie pola, łąki, ogrody. I tylko kilka drewnianych domków stało tu i tam.

Zdziwiła się Kasia i zamyśliła. Po chwili narysowała trzeci obrazek.

1. Jak zmieniała się ulica Kasi? Jak wyglądała w opowiadaniu ojca, a jak w opowiadaniu dziadka?

2. Narysuj swoją ulicę. Co chciałbyś na niej zmienić?

Moja wioska

Kocham swoją wioskę.
Tu ludzie wszyscy
są tacy dobrzy
i tacy bliscy.

Gdy idę polem,
lasem i łąką,
cieszy mnie zieleń,
chmury i słońko.

Kocham swą wioskę:
pola i zboże,
pachnące łąki,
wody w jeziorze...

Lasy i sady
w złocistych listkach.
Bo tu jest moja
ziemia ojczysta.

1. Jaki nastrój panuje w wierszu?
2. Czy byłeś na wsi?
3. Dlaczego mieszkańcy miast lubią wyjeżdżać na wieś?

4. Opisz jak wygląda wiejska zagroda.

Rozwijamy zdania za pomocą przymiotników

1. Podane zdania rozwiń za pomocą przymiotników.

Kasia idzie. Rośnie drzewo. Chłopiec uczy się.

2. Ułóż wyrazy w każdej linijce w kolejności alfabetycznej i zapisz zdania.

czyta Andrzej o żeglarzy. książki przygodach
wesole Bartek zagadki. układają i Mateusz
rozrzucone Łucja zabawki. poukładała
ptaki Adam zimą. dokarmia
na Franek śniadanie. jajka gotuje
sok Karolina wiśniowy. pije

3. Podane przymiotniki w ramce użyj do rozwinięcia zdań.

Mała, puszysty, duży, stary, zielona, kochana

Dziewczyna płacze.
Kotek śpi.
Samolot leci.

Dziadek odpoczywa.
żaba skacze.
Mama gotuje.

4. Przeczytaj tekst. Wypisz przymiotniki i określone przez nie rzeczowniki.

Ulewa

Nagle na niebie pojawiła się granatowa, ciemna chmura. Zerwał się porywisty wiatr. Wysokie drzewa i ich rozłożyste korony ugięły się. Straszny wiatr szalał, porywał na swej drodze różne przedmioty. Zaczął padać ulewny deszcz. Prawdziwa pompa z nieba zmoczyła suchą ziemię. Zza chmury wyrzało jasne słońce. Rozpogodziło się. Już po rześnym deszczu.

5. Dopasuj określenia z każdej ramki z właściwą ilustracją. Ułóż zdania z tymi określeniami i zapisz je w zeszytcie.

smaczne, chrupiące, soczyste

słomiana, zimowa, zła

delikatne, drobne, pachnące

6. Uzupełnij rymowankę brakującymi wyrazami.

Ewa wycisnęła pastę z .

Kamil umył brudne   .

7. Rozwiń zdanie, odpowiadając na pytania wybranymi wyrazami z ramek. Odpowiedz na ostatnie pytanie i zapisz całe zdanie.

Emilka opowiada historię.

Jaka Emilka? pomysłowa • wesola • dowcipna

Jak opowiada? tajemniczo • wesoło • ciekawie

Jaką historię? śmieszna • zaskakująca • dowcipna

Historię o czym?

8. Do każdego wyrazu dopisz pasujący wyraz wybrany z ramki. Ułóż i zapisz w zeszytcie dwa zdania z wybranymi parami wyrazów.

śmieszny • wesołe • szeroki • miła • kiepski • grająca

_____ żarty _____ dowcip

_____ uśmiech _____ humor

_____ zabawka _____ zabawa

Międzynarodowy Dzień Ziemi

22 kwietnia

Szczególnie w tym dniu ludzie z całego świata zastanawiają się, jak chronić i szanować swój wspólny dom – Planetę Ziemię.

Myślą o tym artyści, tworząc obrazy, plakaty, pieśni o obronie przyrody, czystości wód i powietrza.

Myślą o tym naukowcy – ekologowie.

Ekologia to nauka, która radzi, jak w tym ziemskim domu mieszkać, żeby był piękny, zdrowy i długo służył wszystkim ludziom. Pamiętaj! Ziemi nie można niszczyć, bo nie ma we Wszechświecie innego miejsca dla ludzi.

Zacznij od dzisiaj myśleć o Ziemi jak o własnym domu. Ty też możesz coś zrobić dla niej. Stosuj małą ekologię. Na przykład:

Policz, ile jest w twoim mieszkaniu żarówek i urządzeń zużywających prąd elektryczny (pralka, lodówka, telewizor, co jeszcze?). Trzeba oszczędzać prąd, żeby było jak najmniej odpadów. A więc wyłączaj niepotrzebne światło!

Chronisz w ten sposób Ziemię i oszczędzasz własne pieniądze.

Oszczędzaj papier. Zeszyty zapisuj do końca. Zbieraj makulaturę. Nawet jeśli nie dostaniesz za nią pieniędzy, przyczynisz się w ten sposób do ochrony bogactwa ziemi – lasów!

Danuta Klimkiewicz, Wiesław Drabik

Co to jest ekologia?

Ekologia – mądre słowo, a co znaczy? – powiedz, sowo!

Sowa chwilę pomyślała i odpowiedź taką dała:

“To nauka o zwierzakach, lasach, rzekach, ludziach, ptakach.

Mówiąc krótko w paru zdaniach, o wzajemnych powiązaniach między nimi, bo to wszystko to jest nasze środowisko.

Masz je chronić i szanować! – powiedziała mądra sowa...

1. Co to znaczy żyć ekologicznie?
2. Kiedy obchodzimy święto Ziemi?
3. Jak powinniśmy dbać o środowisko?

Marcin Brykczynski (fragment)

Marsz do kosza

Spójrzcie, proszę, oto śmiecie,
wszędzie pełno ich znajdziecie.
Kto im życie pragnie skrócić,
może je do kosza wrzucić.

Ale tutaj warto dodać,
że niektórych śmieci szkoda,
bo pożytek jest z nich duży,
jeśli je powtórnie zużyć.

Ten, kto sprytnie je przetwarza,
wciąż bogactwo swe pomnaża
i dlatego w całym świecie
ludzie segregują śmiecie.

Tu papiery, tam butelki
i plastików pełno wszelkich
Materiały i metale?
Nie marnuje się nic wcale.

I tu prosta jest zasada:
co się da, należy składać,
żeby śmieć, gdy już jest w koszu,
zbyttno tam się nie panoszył.

Ciekawe

Zbieranie i powtórne przetwarzanie
zużytych przedmiotów lub
odpadów to **recykling**.

Tak wygląda znak
recyklingu.

1. Dlaczego nie wszystkie śmieci powinny trafić do kosza? Które z nich nadają się do powtórnego przetworzenia?
2. W jaki sposób można wykorzystać posegregowane i przetworzone śmieci? Co można z nich zrobić?
3. Wymyśl jakieś urządzenie lub zabawkę, które można wykonać z niepotrzebnych już przedmiotów.
4. Wymyśl hasło zachęcające do segregowania i ponownego wykorzystywania odpadów.

Powtórzenie o zdaniu

Chronimy naszą planetę

1. Przepisz zdania. Podkreśl rzeczowniki napisane dużą literą.

Nasza planeta nazywa się Ziemia.
Mieszkańcy Ziemi to Ziemianie.

2. Ułóż trzy zdania z rozsypanki wyrazowej.

Człowiek	bez	przyrodę	żyć	jest
przyrody	Nie	chronić	może	Ziemi
Musi	na	częścią	niej	

3. Wpisz wyrazy *człowiek*, *przyroda* w odpowiedniej formie.

.... powinien szanować otaczającą

.... daje wszystko, co jest mu potrzebne do życia.

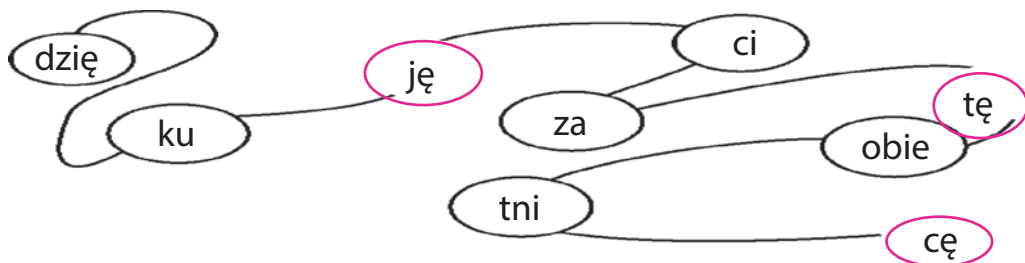
4. O co Ziemia prosi dzieci i dorosłych. Przepisz prośbę Ziemi, którą szczególnie weźmiesz do serca.

5. Chcesz być przyjacielem przyrody? Napisz swoją obietnicę związaną z prośbą Ziemi. Wykorzystaj wyrazy z ramki. Pamiętaj o dużej literze na początku zdania.

obietuję, że • przyrzekam, że • spróbuje
• będę pamiętał, żeby • postaram się

Z płątaninki odczytaj odpowiedź Ziemi.

6. Przepisz zdania. W miejsce rysunków wpisz brakujące wyrazy.

Nasza to nasz wspólny . Ty też możesz o niego zadbać. Nie łam , nie niszczy . Segreguj , zakręcaj , zbieraj .

7. Przeczytaj. Przepisz zdania i napisz w nawiasie kto to "mówi".

rzeka, drzewo, sarna, ryba, ptak, ziemia

Spaliny samochodu zatrują mi liście, nie mogę oddychać.
Ktoś umył samochód i zatrzał mnie środkami chemicznymi.
Ludzie ścięli drzewo, na którym było moje gniazdo.
Z fabryki wypuszczono do mnie zanieczyszczone ścieki.
W pobliżu mojego legowiska wybudowano ruchliwą szosę.

Jak człowiek wpływa na środowisko?

Zagrożenia dla przyrody

Spaliny samochodowe i dymy z kominów fabrycznych zanieczyszczają powietrze. Również spalanie śmieci, na przykład w piecach centralnego ogrzewania, jest przyczyną zanieczyszczenia powietrza.

Ludzie wytwarzają tony śmieci. Większość z nich nie jest, niestety, ponownie przetwarzana. Zdarza się, że są wyrzucane do lasu.

W pożarach lasów oraz podczas wypalania łąk i pól giną rośliny i zwierzęta.

Podobne szkody wyrządza wycinanie lasów.

Ochrona przyrody

Ludzie nie tylko szkodzą przyrodzie ale starają się też ją chronić.

Zakładają parki narodowe i obejmują ochroną cenne okazy roślin oraz zagrożone gatunki roślin i zwierząt. Znanym pomnikiem przyrody jest dąb "Bartek".

Starają się również naprawić istniejące już szkody. Sadzą nowe lasy. Budują przejścia nad i pod autostradami po to, by zwierzęta nie ginęły pod kołami samochodów.

Każdego dnia nasze życie powiązane jest ze środowiskiem. Zdrowie obecnego pokolenia i przyszłych pokoleń zależy od warunków zdrowotnych otoczenia, które my tworzymy, w których my żyjemy. Dlatego należy nauczyć się życia w zgodzie z przyrodą, przestrzegania jej praw.

Powinno się podejmować działania na rzecz jej ochrony.

1. Jakie zachowania człowieka są przyjazne, a jakie szkodliwe dla środowiska? Podaj przykłady.
2. W jaki sposób w twojej szkole dbacie i chronicie przyrodę?

Hasła ekologiczne

Gdy o Ziemię naszą dbasz, czysto wokół masz!
Przyroda jest wieczna jeżeli bezpieczna.

Niewielki, ale śliczny Wiosenny Teatrzyk Ekologiczny

- WSZYSCY UCZNIOWIE CHÓREM: Jak co roku przyszła wiosna,
pora piękna i radosna,
a więc, panie i panowie,
uczeń dziś wam prawdę powie!
- UCZEŃ PIERWSZY: Kto nie myśli o zwierzętach,
temu spuchnie lewa pięta!
- UCZEŃ DRUGI: A kto jest na kwiaty cięty,
temu spuchną obie pięty!
- UCZEŃ TRZECI: A kto środowisko truje,
gorzko tego pożałuje!
- UCZEŃ CZWARTY: Trzeba kochać chabry! Maki!
- UCZEŃ PIĄTY: I widłaki! I świstaki!
- UCZEŃ SZÓSTY: I szanować pandy, sowy..
- UCZEŃ SIÓDMY: Panda – niedźwiedź bambusowy.
- UCZEŃ ÓSMY: Trzeba sadzić drzewa, krzaczki!
- UCZEŃ DZIEWIĄTY: I dokarmiać w zimie kaczki
oraz innych zwierząt wiele!
- UCZEŃ DZIESIĄTY: Słoniom grać na ukulele.
- UCZEŃ JEDENASTY: Trzeba dbać o żuczki, ważki,
mrówki, chrząszcze, liszki, traszki!

- UCZEŃ DWUNASTY: Żabom pomóc przejść przez szosę...
- UCZEŃ TRZYNASTY: Zająć się gorylim losem!
- UCZEŃ CZTERNASTY: I sortować wszystkie śmieci,
a nie wrzucać je, jak leci...
- UCZEŃ PIĘTNASTY: Łatać dziury ozonowe!
- UCZEŃ SZESNASTY: By powietrze było zdrowe!
- UCZEŃ SIEDEMNASTY: Trzeba chronić wieloryby,
I mchy, porosty oraz grzyby,
glebę, trawę, leśną ściótkę,
orła, wróbla i kukułkę!
- UCZEŃ OSIEMNASTY: Bo to przecież oczywiste,
że wspierają ekosystem!
- UCZEŃ DZIEWIĘTNASTY: Bracia! Transparenty w górę!
- UCZEŃ DWUDZIESTY: Niech nasz głos brzmi zgodnym chórem!
wszyscy uczniowie razem, wnosząc transparenty:
Nie bądź, człeku, bity w ciemię!!!
Dbaj z zapalem o swą Ziemię!!!
Sznuj Ziemię ponad wszystko,
bo to twoje środowisko!!!
I innego, choćbyś chiał,
raczej już nie będziesz miał!!!

Występują: **uczniowie**, przystrojeni w papierowe czapki-kwiaty z kolorowej krepiny.

Transparenty z tekstami: *HOPSASA DO LASA! BAŃKI – NA ŁĄKI!
CHROŃ ŻABY I BAOBABY! SZANUJ MRÓWY I BORÓWY!
MOTYL NAJLŹEJSZYM PRZYJACIELEM CZŁOWIEKA!*

1. Przygotujcie w klasie inscenizację. Wystąpcie przed waszymi rówieśnikami z innych klas.
2. Na występie uzasadnijcie, czego nie wolno robić w naszym środowisku aby nie zaszkodzić przyrodzie, dlaczego to takie ważne.

Powtórzenie! Pisownia wyrazów z "ó"

1. Przepisz, podkreśl i policz wyrazy, w których ukrył się wyraz **wór**.

potwór jawor wiór towar worek utwór czwórka otwór wiewiórka
zawrót powrót podwórko twórca wrota dwór śpiwór wrona

2. Zamień litery w wyrazach i zapisz obok nowe wyrazy.

swój – s na t _____ głód – g na ch _____

zbiór – z na u _____ dziób – dzi na r _____

wróg – w na p _____ zwój – z na s _____

ból – l na b _____ dół – d na w _____

3. Utwórz wyrazy według wzoru i objaśnij ich znaczenie.

pół	koło – pół kole	połowa koła
	noc – _____	połowa _____
	krok – _____	połowa _____
	prosta – _____	połowa _____
	kula – _____	połowa _____
	rok – _____ <i>półrocze</i>	połowa _____

4. Znajdź na dróźce wyrazy z częstką **-róz**. Wypisz je do zeszytu.

5. Uzupełnij wyrazy brakującymi częstkami **-ró** lub **-ór**.

w bel, zga,	k tki,	ch ,
k l	g nik,	g a,	wiewi ka,
.... wno,	c ka,	op cz	k lik

Powtórzenie! Pisownia wyrazów z "rz"

1. Ułóż wyrazy z podanych liter. Zapisz je tak, aby dwuznak **rz** został wpisany we właściwym miejscu.

o e r z ł – rz

e a m c r z – rz

o e m r z – rz

a e r z ł k – rz

e r z o d w c – rz

2. Utwórz wyrażenia, łącząc wyraz **w** z każdym wyrazem z ramki w odpowiedniej formie. Podkreśl **rz**. Popatrz na wzór.

biuro • lektura • nora • komputer • bór • teatr •
sektor • mundur • opera • dwór • mur • lustro

Wzór: w biurze,

3. Uzupełnij podane wyrazy brakującymi spółgłoskami. Zapamiętaj te spółgłoski.

... rzoskwinia

... rzos

... rzewiki

... rzazga

... rzewo

... rzywa

... rząszcz

spo ... rzał

... rzyjaciel

... rzygoda

... rzebień

... rzesło

4. Wpisz pod każdą nazwą właściwe wyrazy z ramki.

przyjaciel • chrzan • grzebień • trzcina • modrzew • strzelec
• wrzeczono • strzykawka • brzytwa • pielgrzym • wieprz •
chrząszcz • skrzypek • jastrząb • przepiórka • przebiśnieg

osoby:

zwierzęta:

rzeczy:

rośliny:

5. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Podkreśl wyrazy, w których **rz** wymienia się na **r**. Pamiętaj o wielkiej literze na początku zdania.

gitarzysta • kamerzysta • rowerzysta • chórzysta

... spóźnił się na próbę chóru. przed koncertem nastroił gitarę.

... dba o swój rower. nakręcił film nową kamerą.

Święta majowe

1 maja to Święto Pracy. Obchodzi się je w wielu krajach. Tego dnia w szczególny sposób okazujemy szacunek osobom, które starają się jak najlepiej wykonywać swoją pracę.

2 maja jest Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Kolorystyka naszej flagi nawiązuje do godła Polski.

Górny pas reprezentuje orła białego, a dolny tło godła. Kolor biały oznacza czystość, a czerwony waleczność i odwagę.

3 maja obchodzimy Święto Narodowe Trzeciego Maja. Ustanowiono je na pamiątkę uchwalenia w 1791 roku pierwszej w Polsce i w Europie konstytucji. Konstytucja to najważniejszy dokument w państwie. Zebrane są w nim prawa i obowiązki każdego obywatela.

1. O Jakich świętach jest mowa w tekście?
2. Jak obchodzisz Dzień Konstytucji w twojej szkole?
3. Kiedy obchodzimy Dzień Konstytucji w Ukrainie?

Rocznica

Trzeci Maja radością wiosenną
wszystkich ludzi dziś w Polsce powitał.
Sztandarami biało-czerwonymi
umała się Rzeczpospolita.

Umały się też pierwszym kwieciem
łąki, pola i w ogrodach drzewa.
Maj się pieśnią zwycięskiej wiosny
zgodnym chórem z ludźmi rozśpiewał.

Rozpłynęła się już pieśń radosna
głośnym echem po ojczystym kraju.
– Witaj, witaj, Majowa Rocznicu,
pamiętny Trzeci Maja.

Lucyna Krzemieniecka

Trzeci maja

Hejże maj, Trzeci Maj,
Święci cały polski kraj.

Sztandarami, chorągwiemi
ozdobione miasto całe.
Powiewają na sztandarach
dumne nasze orły białe.

A dzieciaki mkną od rana
z podniesioną w górę głową
na ten wielki plac śródmieścia,
na paradę tę wojskową.

1. Jaki nastrój panuje w wierszach?
2. Opisz, jak odbywa się to święto w Polsce.
3. Co widzisz na ilustracjach? Opisz miejsce w Warszawie, gdzie odbywa się deflada wojskowa?

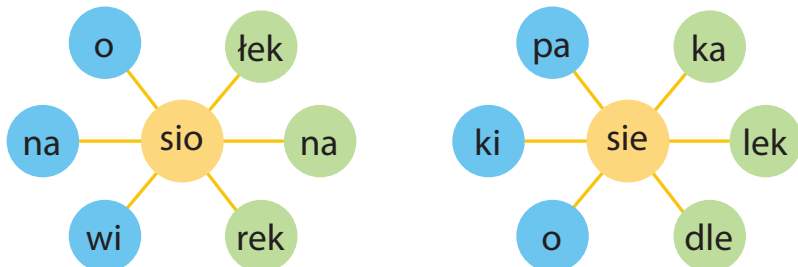
Powtórzenie!

Pisownia miękkich spółgłosek

1. Wpisz **i** przed samogłoskami. Przeczytaj wyrazy.

s atka, s edem, s ekacz, s odło,
s arka, s ę, s ekiera, s ewnik

2. Połącz sylaby tak, żeby powstały wyrazy. Zapisz je.

3. Wyrazy z ramki zapisz w kolejności od najkrótszego do najdłuższego. Podkreśl w wyrazach **-ni**.

poczekalnia • lotnia • jaskinia • niósł • tnie • nie •
szczeniak • wydarzenie • gniazdo • pielęgniarka

4. Przerysuj tabelkę, przepisz dopisując **-sik**, **-nik**, **-zik**, **-cik**, **-dzik** w zakończeniach wyrazów.

-sik	-nik	-zik	-cik	-dzik
wa....	ko....	gu....	bu....	cho....
gło....	słów....	Ka....	dru....	bro....
notę....	ser....	arbu....	tor....	lu....

5. Wyrazy z ramki zapisz w kolejności od najkrótszego do najdłuższego.

środa • ślad • ślimak • świetlica • śpi • światło • śmietana • oś

6. Wpisz wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca.

liść • czyścić • maść • kłaść • kość • upaść • nieść • pleść • pięść • garść

rzeczy:

czynności:

Powtórzenie!

Podział wyrazów na sylaby

1. Wyrazy z ramki podziel na sylaby. Zapisz je według wzoru.

siła • posiłek • zima • guziki • dziki • rodzina • lotnicy • cicho
• urodziny • ognisko • sikorka • nizina

Wzór: si-ła,

• Otocz pętlą **i**. Przed jaką głoską występuje **i**: przed samogłoską czy przed spółgłoską? Zauważ, że w tych wyrazach **i** nie tylko zmiękcza spółgłoskę, ale jest też samogłoską w sylabie.

2. Policz, ile sylab ma każdy wyraz, i wpisz go w odpowiednie miejsce tabeli.

dzień • dziadek • żołądź • dziupla • lodziarnia • gdzie •
podziałka • sędzia • wdzięk • dziecko • niedziela • dziel • dzieli •
dzielenie • dziób

wyrazy
jednosylabowe:

wyrazy
dwusylabowe:

wyrazy
trzy sylabowe:

3. Przepisz tekst bez podziału na sylaby.

O siód-mej wsiadł o-sio-łek na ro-we-rek
i wy-ru-szył do pro-siacz-ka na ki-sie-lek.
Za wsią nag-le sian-ko w no-sie po-czuł
i na pach-ną-cą łą-kę szyb-ko sko-czył.

4. Dopisz sylabę **-źli**. Napisz wyrazy w całości.

prze-wie- zna-le-
od-wie- u-gry-

5. Wpisz sylabę **-dzie**. Przeczytaj i przepisz wyrazy, dzieląc na sylaby.

nie la, lny, cko, łabę
ło , kła my, wiatka, znaj

Adam Bahdaj

Malowany ul

Mała pszczołka Bze-Bze pierwsza obudziła się w ulu i pierwsza wyleciała na łąkę, żeby zebrać z kwiatów miodowy nektar.

Przeleciała nad sadem, przeleciała nad strumykiem, aż zobaczyła umajoną kwiatami polanę. A na polanie stał malarz i coś malował na rozpiętym płótnie.

– Cóż on tam takiego maluje? – pomyślała Bze-Bze. A że była bardzo ciekawa, okrążyła malarza i usiadła na samym czubku jego głowy. Potem spojrzała na płótno:

– Och! Cóż za piękny obraz! Tu czerwone maki, tam niebieskie ostróżki, tu złociste rumianki, tam liliowe dzwonki i motyle, i ważki... a wszystko w złocistomodrym świetle poranka! Ach! Gdybym to ja tak potrafiła malować! Wymalowałabym cały nasz ul – westchnęła.

A może mi się uda? Może spróbuję? – pomyślała.

Z czubka głowy malarza sfrunęła prosto na jego paletę. Zebrała odrobinę czerwonej farby i poleciała... prosto do ula.

Od tego dnia mała Bze-Bze nie zbierała już miodowego nektaru. Całymi dniami nosiła do ula różnokolorowe farby i malowała nimi ciemne ściany.

Inne pszczoły dziwiły się bardzo i z zawiścią spoglądały na Bze-Bze.

– Co ty robisz? – zapytała jedna.

– My wszystkie zbieramy nektar, żeby w zimie nie umrzeć z głodu, a tobie w głowie takie figle! – powiedziała ze złością druga.

Trzecia nic nie powiedziała, tylko poleciała do królowej na skargę.

– Królowo! – żaliła się – my wszystkie od świtu do zmroku zbieramy nektar, a ta mała Bze-Bze nic nie robi, tylko smaruje coś na ścianach naszego ula!

Rozgniewała się królowa pszczół. Kazała zawołać małą Bze-Bze.

– Co się z tobą stało? – spytała. – Podobno nic nie robisz!

– Przepraszam cię, królowo – odparła pszczołka – ja też pracuję. Od świtu do zmroku zbieram farby i maluję...

– To nie jest praca – przerwała jej królowa. – Co nam przyjdzie z tego twojego malowania? Za karę zabraniam ci teraz opuszczać ul. Będziesz pracowała przy ugniataniu wosku na plastry!

Nadeszła zima... Nie było już na łąkach kwiatów. Nie było ważek ani motyli. Śnieg pokrył cały świat. W ulu zrobiło się sennie, szaro, smutno. Nudziły się wszystkie pszczoły, a najbardziej królowa. Pewnego razu, kiedy ziewając wyszła z królewskiej komnaty, zobaczyła na ścianie ula kwitnącą łąkę: czerwone maki i niebieskie ostróżki, złotoogie rumianki i liliowe dzwonki.

– Co to się stało? – zapytała – czyżby już przyszło lato?

– Nie, królowo – odpowiedziały pszczoły. – To łąka, którą kiedyś namalowała Bze-Bze.

– Jakież to piękne – westchnęła z zachwytem królowa. – I jak to cudownie, że zimą można zobaczyć kwitnącą łąkę...

Zaraz też kazała zawołać małą Bze-Bze.

– Przepraszam cię, moja droga – powiedziała z królewskim uśmiechem. – Teraz dopiero zrozumiałam, że twoja praca, choć tak inna, jest także nam wszystkim potrzebna. Wybacz mi, że cię niesłusznie ukarałam. I gdy nadejdzie wiosna – proszę cię – wymaluj mi na ścianie kwitnącą gałązkę jabłoni...

– Dobrze, królowo – ucieszyła się mała Bze-Bze. – O tym właśnie przez całą zimę marzyłam.

1. Jak zachowywała się pszczołka Bze-Bze?
2. Kto ją za to ukarał i w jaki sposób?
3. Czy praca małej Bze-Bze była potrzebna? Co dała innym?

Sad

A za naszym domem rośnie sad.
Kto na drzewa w sadzie kwiaty kładł?
Słońko mocno grzało,
kwiaty rozwijało,
obieliło kwieciami cały sad!

Biały, bielusiński jest nasz sad.
Jakby na jabłonce śnieżek padł.
Złoty promień słońka
chodzi po jabłonce,
osypuje kwieciami cały sad!

1. Opowiedz, jak wygląda sad w maju.
2. Opisz ubranie pszczelarza. Co może się przytrafić pszczelarzowi?
3. Dlaczego w sadzie założono pasiekę?

Zagadka

Mają domek swój nieduży, który im do pracy służy
Oraz siły niespożyte... Takie to są pracowite! (...)

barć

ul kłoda

bezdenek ze słomy

ul skrzynkowy

Sad rozkwita

Sad rozkwita – bielą i różem.
Patrzcie! Jabłoń w różowej fryzurze.
Zimą stała szara i bura
– a tu nagle taka fryzura!
O! Tam grusza z czupryną białą.
Też się gruszy zakwitnąć chciało.
Wróbel jej się wplątał w czuprynę,
skacze, ćwierka, śmieszna ma minę.
Sad rozkwita – bielą i różem.
Kwitną drzewa małe i duże.

Zwalczanie szkodników w sadzie i w ogrodzie

Ze szkodnikami drzew owocowych i innych roślin uprawnych człowiek walczy na różne sposoby.

Często używa chemicznych środków owadobójczych. Wiele osób stosuje naturalne sposoby zwalczania szkodników, na przykład wywar z pokrzywy, skrzypu polnego, roztwór szarego mydła.

“Zdrowa żywność” pochodzi z ogrodów ekologicznych, gdzie nie stosuje się nawozów sztucznych ani chemicznych środków zwalczających szkodniki.

1. Jak myślisz, które sposoby zwalczania szkodników są bezpieczne dla człowieka i środowiska: chemiczne czy naturalne?
2. Jak obchodzimy się ze środkami chemicznymi? Czy dzieci mogą się nimi posługiwać?
3. Zaprojektuj znaczek dla produktów “zdrowej żywności”.

Kiedy stawiamy przecinek?

Zapamiętaj!

Przed wyrazami **ponieważ**, **bo**, **żeby**, **że** stawiamy przecinek. Gdy coś wyliczamy, najpierw stawiamy **dwukroppek**, a kolejne elementy wyliczenia oddzielamy od siebie **przecinkami**.

1. Połącz pasujące do siebie części zdań za pomocą wyrazów z ramki i zapisz te zdania w zeszytcie. Zwróć uwagę na przecinki.

bo • ponieważ • żeby

Chodzę wczesnie spać,

Przebywam na powietrzu,

Nie gram długo w gry komputerowe,

to męczy mój wzrok

w czasie snu najlepiej odpoczywam.

wypocząć po zajęciach.

2. Uzupełnij zdania podanymi wyrazami:

piórniki, z połamanymi, z nakrętkami, sreberki, torby, kasztany, płytę, herbatników.

Z głębi szafki Dawid wygarnął: stary z ołówkami, śrubki z kilkanaście po czekoladzie, foliowe zeszlóroczne, porysowaną z grami, paczkę pokruszonych

3. Z każdej pary zdań utwórz jedno zdanie, łącząc zdania z wybranym wyrazem z ramki. Wykorzystaj wszystkie wyrazy. Ułóż zdania w podanej kolejności i zapisz je w zeszytcie.

bo • ponieważ • więc • ale

Babcia chciała pomóc wnuczce.	Zapomniała zabrać ze sobą kapelusz.
Zosia była smutna.	Była najlepszą koleżanką.
Zosia poszła na bal.	Podarowała jej fiołkowy kapelusz.
Dzieci wybrały dziewczynkę.	Nic jej się nie udawało.

Powtórzenie! Zdanie

1. Przeczytaj tekst mówiący o tym, co wiosną dzieje się z drzewem jabłoni. Uzupełnij go wyrazami dobranymi z ramki.

zapylane • kwitnąć • pąki • pyłek • owoce

Wiosną na gałązkach jabłoni otwierają się i drzewo zaczyna
Owady przenoszą z kwiatu na kwiat W ten sposób kwiaty są
Później kwiaty przekwitają i powstają

2. Jakie prace rolnicy wykonują wiosną na polu? Uzupełnij zdania wyrazami wybranymi z ramki. Pamiętaj o dużej literze na początku zdania.

bronowanie • sianie • rozrzucanie • oranie

...., czyli cięcie i odwracanie ziemi pługiem.
...., czyli spulchnianie ziemi specjalną maszyną,
.... zboża do przygotowanej ziemi.
.... nawozu na polu.

3. Co trzeba robić wiosną w ogrodzie? Połącz wyrazy w pary i dokończ w zeszycie zdanie. Pamiętaj o stawianiu przecinków po każdej zapisanej parze wyrazów.

Wiosną w ogrodzie trzeba...

4. Połącz pasujące fragmenty rymowanek, tak żeby powstały zabawne pytania. Wybierz jedno pytanie i odpowiedz na nie w zeszycie.

O czym mucha
Dlaczego cielę
Po co krowie

rogi na głowie?
ogonem miele?
brzęczy nam do ucha?

Z wizytą w najstarszych miastach Polski

Najstarsze miasta Polski

Jeśli wybierasz się w podróż po Polsce, pamiętaj, że warto odwiedzić najstarsze miasta.

- **Gniezno** to pierwsza siedziba królów Polski. Ich koronacje odbywały się w tutejszej katedrze. Jej drzwi zdobi osiemnaście obrazów ukazujących życie Świętego Wojciecha – patrona Polski.

- **Poznań** był ulubioną siedzibą księcia Mieszka I, który zapoczątkował budowę katedry Świętych Piotra i Pawła.

- **Wrocław** początkowo mieścił się na niewielkiej wyspie – Ostrowie Tumskim. Nazywa się go Wenecją Północy, ponieważ znajdują się tam liczne kanały i ponad sto mostów. Na Starówce można podziwiać ratusz ze starym zegarem oraz piękne kamienice.

- W **Opolu** warto zobaczyć najstarszą w Polsce wieżę zamkową, zwaną Wieżą Piastowską.

- **Szczecin**, niegdyś otoczony fosą, słynie z Wałów Chrobrego. Roztacza się stąd piękny widok na Odrę i szczeciński port.

Na mapie Polski i Ukrainy jest wiele starych miast z ciekawą historią. Może znasz jeszcze inne? Albo mieszkasz w którymś z nich?

Ewa Stadtmüller

Legendy polskie (fragment)

Legendy – mądre myśli, proste, dobre słowa.
Pochyl się nad nimi – rozbłyszczą od nowa.
Znowu zapukają do drzwi twej pamięci
rycerze, królowie, pasterze i święci.
Łypną okiem smoki, przybiegną skądś dzieci,
stary Skarbnik lampę górniczą zaświeci...
Błysznie w Wiśle syrenka srebrzystym ogonem,
lwy z gdańskiego ratusza spojrzą w twoją stronę.

1. Wymień najstarsze miasta Polski i co o nich wiesz?
2. Jakie znasz najstarsze miasta w Ukrainie? Co możesz o nich opowiedzieć?
3. Czy znasz legendę o Warszawie lub o Kijowie?

Czy to Kraków?

Z Mariackiej wieży
na srebrnej trąbce.
Co to za koncert?

A pod Wawelem
do jamy ścieżka.
Kto w jamie mieszkał?

Kogut na Rynku
macha skrzydłami.
Kto jeździł na nim?

Konno z buławą,
z brodą do pasa.
Któż to tak hasa?

U czapki pióro
i wiatr w sukmanie.
Co to za taniec?

Ten Wawel, Rynek,
gołębi dwieście,
w jakim to mieście?

1. Odpowiedz na pytania z wiersza.
2. Czy byłeś w Krakowie? Co można ciekawego zobaczyć w tym zabytkowym starym mieście?

Ewa Szelburg-Zarembina

Krakus zwycięża smoka

W Krakowie, u stóp góry wawelskiej, jest wielka podziemna jaskinia. Przed wiekami, za panowania księcia Krakusa, pod zamkową górą, na brzegu rzeki Wisły straszliwy potwór, smok okrutny zamieszkał w jaskini.

Padł strach na ludzi wokół grodu. Bo smok co noc wychodził z jamy i pożerał całe stada bydła. A trzeba było przypędzać mu wciąż nowe, aby się najadł do syta i nie napastował ludzi.

Ginęły więc owce, woły, krowy. Nikt nie śmiał przegnać zbójecznego gada. Każdy, kto zbliżył się do smoczej jamy, ginął śmiercią okrutną.

Rozzuchwaliło się smoczysko. Już mi nie w smak czekać u wodopoju na bydło. Wypęłza na ulice grodu. Tylko patrzeć, jak zacznie rzucać się na ludzi.

Wszczął się płacz wielki i lament w całym grodzie. Spieszmy lud na zamek do Krakusa:

– Ratuj nas! – wołają wszyscy.

Mężne miał serce Krakus. Silne miał ramię.

Miecz ostry wziął w rękę i wyszedł przeciw straszному smokowi. Ujrzał gad śmiałka. Zaryczał, z paszczy ogniem buchnął.

– Ulegnie Krakus smokowi!

Wtem miecz błysnął wzniesiony, ciął ostrzem – i spadła smocza głowa. Lecz co za dziw! Jedną ściął Krakus smokowi, a już druga głowa na smoczym karku wyrosła. Trzy razy ścinał Krakus głowę smokowi i trzy razy potworowi odrastała głowa.

Widzi Krakus: nie poradzi tu miecz. Chytrą trzeba przemóc gada.

Kazał Krakus skóry bydlęce napełnić płonąca siarką. Zamiast owiec, wołów i krów podrzucano wypchane zwierzęta smokowi. Ledwie pożarł je, zaczęło go dręczyć pragnienie okrutne. Doczołgał się do Wisły, aby pragnienie ugasić. Gdy jednak napił się wody wiślańskiej, ogień, który w nim gorzał, nie zgasł, ale rozerwał go na ćwierci. Tak zginął smok straszliwy i groźny. Wielka była radość w grodzie!

Ludzie, wdzięczni za oswobodzenie od smoka, kochali i czcili Krakusa. A gdy zmarł dzielny książę, mogli mu usypali, rękami na nią ziemię znosząc dopóty, dopóki nie urósł wielki kopiec. Ten kopiec po dziś dzień stoi pod Krakowem i zwany jest kopcem Krakusa.

1. Jaki był książę Krakus i czego dokonał dla swojego ludu?
2. Kto jest głównym bohaterem tego utworu?
3. Czy znasz jakąś legendę o swojej lub pobliskiej miejscowości?

Wycieczka do Krakowa

– Dziś napiszemy sprawozdanie z wycieczki do Krakowa, jednego z najstarszych polskich miast. Przedstawiam wam pomocnika – powiedziała pani i zawiesiła na tablicy rysunek smoka. – To smok sprawozdawca.

Smok nie przypominał tego wawelskiego. Był trzygłowy. Zamiast ogniem zionął pytaniami: kto? gdzie? kiedy? Miał ogromny tułów. A na nim długi napis “Przebieg zdarzeń, czyli co się działo po kolei”.

Miał też dwa ogony: jeden uniesiony, jakby się cieszył, a drugi opuszczony.

Zaczęła się narada. Padały propozycje zdań. Wybieraliśmy najlepsze. Zapisywaliśmy je na dużym arkuszu.

Najszybciej poradziliśmy sobie ze wstępem. Dłużej trwało układanie przebiegu zdarzeń, bo każdy chciał coś dodać. Wszystko było ważne: i Smocza Jama, i wzgórze wawelskie. Nie mogło zabraknąć informacji o oglądaniu dzwonu “Zygmunta” i słuchaniu hejnału z wieży kościoła Mariackiego. Zuzia domagała się dopisania zakupów w Sukiennicach, bo też były w programie wycieczki. Lucynka chciała napisać o spotkaniu z Lajkonikiem. A Kostek uznał, że do istotnych zdarzeń powinniśmy włączyć to, że stłukł kolano.

Natomiast zgodnie wskazaliśmy, który ogon smoka wybieramy. Oczywiście ten uniesiony, bo wycieczka wszystkim się podobała. I była bardzo pouczająca.

– Sprawozdanie gotowe – oświadczyła pani. – Przepiszcie je teraz pięknie do zeszytów.

– Czy możemy je zilustrować? – zapytała Ela, która uwielbia rysować.

– Tak. Jeśli tylko chcecie – odpowiedziała pani. – Możecie też narysować smoka sprawozdawcę.

1. Opowiedz, jak dzieci pisały sprawozdanie z wycieczki do Krakowa.
2. Spróbujcie w waszej klasie napisać sprawozdanie z wycieczki po waszej miejscowości.

Powtórzenie! Znam litery w rzędku, w alfabetycznym porządku

1. Zapisz w kolejności alfabetycznej imiona dzieci z klasy Natalki.

Adela • Dorota • Łukasz • Natalia • Grzegorz • Wiktor
• Halina • Ewa • Mateusz • Zuzanna • Jan • Stefan

1. _____	7. _____
2. _____	8. _____
3. _____	9. _____
4. _____	10. _____
5. _____	11. _____
6. _____	12. _____

2. Przepisz dopisując po jednym wyrazie zaczynającym się na podaną literę alfabetu.

a – alfabet, _____	ł – łąka, _____
ć – ćwiartka, _____	n – noga, _____
d – dąb, _____	p – półka, _____
e – elf, _____	u – usta, _____
h – hotel, _____	z – zabawa, _____

3. Zapisz w kolejności alfabetycznej nazwiska dzieci z klasy Łukasza.

Borowska • Jabłoński • Dąbek • Nowak • Frąckiewicz • Karska •
Mikos • Lewkowicz • Polakowska • Tarnawski

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

4. Zapisz w kolejności alfabetycznej sześć dowolnych nazw zwierząt.

5. Zapisz w kolejności alfabetycznej nazwiska i imiona znanych pisarzy.

Brzechwa Jan • Tuwim Julian • Andersen Hans Christian • Konopnicka
Maria • Widłak Wojciech • Lindgren Astrid • Chotomska Wanda

Utrwalanka ortograficzna

1. Przeczytaj i przepisuj rymowankę, podkreśl **ó** wymienne dwa razy, a **o** niewymienne jeden raz.

W mym ogródku ptaków chórek śpiewał dla królewskich córek.
Sójka słówek zapomniała, lecz się tym nie przejmowała.

2. Uzasadnij pisownię wyrazów. Popatrz na wzór.

Wzór: ząb – zęby gród – wawóz –
rydz – stóg – gołąb –
dowód – błąd – staw –
zlew – chłód – herb –

3. Dobierz do rzeczowników odpowiednie wyrazy z ramki i zapisz utworzone pary wyrazów. Popatrz na wzór.

słodka • młodsza • szybki • łatwa • ciężki

Wzór: truskawka – słodka truskawka
czołg – krzyżówka –
samochód – dziewczynka –

4. Przepisz i uzupełnij wyliczankę. Uważaj na różnice między mową a pismem.

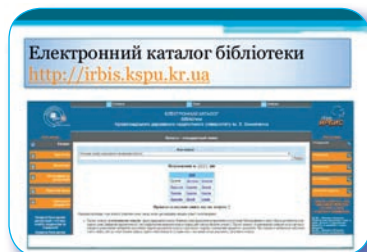
 jedna jagoda	 pięć
 jeden	 dwa niedźwiedzie
 jeden	 cztery
 jeden	 dwa żurawie
 jeden	 trzy jeże
 jedna	 pięć

W królestwie książek

W odnalezieniu książki pomagają katalogi, czyli specjalne zbiory kart książek. Katalogi mogą być tradycyjne – umieszczone w specjalnych szafkach z szufladkami – i elektroniczne – sporządzane w komputerze.

W katalogu rzeczowym karty książek są pogrupowane według tematyki.

W katalogu alfabetycznym karty książek są ułożone w kolejności alfabetycznej według nazwisk ich autorów.

Zawsze można poprosić o radę i pomoc panią bibliotekarkę.

Każda książka w bibliotece ma swoje miejsce na półce.

Wypożyczoną książkę trzeba zwrócić w terminie. Przecież inni czytelnicy na nią czekają!

Ciiii...

Z niektórych książek korzysta się na miejscu – w czytelni.

1. W jaki sposób są rozmieszczone książki w bibliotece? Co pomaga w ich odnalezieniu?
2. Czym się różni katalog tradycyjny od elektronicznego? Porozmawiajcie o tym. Odszukaj i wskaż na ilustracji obydwa katalogi.
3. Powiedz, czym się różnią od siebie księgarnia, biblioteka i czytelnia. Co łączy te miejsca?

Co mówi książka?

Kolorową mam okładkę
i rysunków pięknych wiele.
W świat przygody cię zabiorę –
zaciekawię, rozweselę.

Gdy za oknem mróz lub ślota,
ze mną zawsze będzie różniej.
Wszystko się na lepsze zmieni
dzięki twojej wyobraźni.

Najpiękniejsze poznasz bajki,
najdziwniejsze opowieści,
Nawet nie wiesz, ile magii
może się na kartkach zmieścić.

Twoja mama mnie uwielbia,
babcia, dziadek, starszy brat.
Wiem, że zaraz po mnie sięgniesz,
aby odkryć nowy świat.

1. Opowiedz na podstawie wiersza jakie są zalety czytania książek?
2. Jak wyobraźnia pomaga tobie w przeżywaniu tego, co czytasz?
3. Swoją ulubioną książkę przedstaw kolegom i zachęć do przeczytania.

Historia książki

Na półkach bibliotek i księgarń książek jest mnóstwo. Są kolorowe, bogato ilustrowane, dla dorosłych i dla dzieci, i właściwie na każdy temat. Jak wyglądały książki w przeszłości?

W czasach królów i rycerzy księgi przepisywano, a także ilustrowano ręcznie. Wymagało to ogromnej wytrwałości i cierpliwości.

Komiks to dość nowy wynalazek, ma niewiele ponad 100 lat. A chyba najśłynniejszym do dziś polskim bohaterem kolorowych historyjek jest ten oto, wymyślony przez znanego pisarza Kornela Makuszyńskiego, Koziołek Matołek.

Dziś coraz popularniejsze są książki, które nie szeleszczą kartkami – czyta się je na ekranie specjalnych czytników. To książki elektroniczne. Są też książki, w których ilustracje poruszają się po najechaniu na nie kursorem.

A kto wie, jak będą wyglądały książki w niedalekiej przyszłości?

1. Jak wyglądały książki w dawnych czasach?
2. Jaki jest twój ulubiony komiks?
3. Powiedz, czym się różni książka elektroniczna od tradycyjnej książki papierowej.

Święto Matki

Barbara Lewandowska

Cała łąka dla mamy

Mamo! Chodź z nami!
Damy Ci – łąkę,
Z kwiatami, ze skowronkiem, ze słońkiem.
Do wachania, słuchania, patrzenia...
A do łąki dodamy życzenia.
Nawet gdy się zachmurzy na niebie,
nawet gdy się kłopotów nabiera,
my uśmiechniemy się do siebie,
zawsze, jak dziś, jak teraz!

1. Dlaczego dzieci chcą dać mamie w prezencie łąkę?
2. Ułóż krótki wierszyk dla mamy. Wyraż w nim swoje uczucia.

Lusia Ogińska

Życzenia dla mamy

Dam ci, Mamo, słońca promień,
dam ci, Mamo, szczęścia chwilkę,
czarodziejski dam ci domek,
bukiet kwiatów wraz z motylkiem.

Może bilet dam ci złoty
do krainy szczęśliwości,
gdzie trosk nie ma, a kłopoty
zamieniają się w radości.

Chcę byś była uśmiechnięta
i przynigdy nie płakała,
a w dni zwykłe i od święta
zawsze, Mamo, mnie kochała!

Oddam nawet swego misia,
by cię rozweselił trochę...
Cztery słowa dam ci dzisiaj:
– Bardzo cię, Mamusiu, Kocham!

1. Naucz się na pamięć tego wiersza.
2. Powiedz go mamie w dniu jej święta.

Święto Ojca

Dorota Gellner

Święto Taty

Dziś jak tylko z łóżka wstałem,
zaraz TATĘ uściskałem!
Uściskałem z całej siły
i wrzasnąłem:
– Tato miły,
Nos do góry! Uszy też!
Dziś jest ŚWIĘTO TATY, wiesz?
Każdy TATA je obchodzi, ty też obchodź!
Co ci szkodzi?
A jeżeli nie dasz rady
zjeść tej całej czekolady,
tortu, lodów i piernika –
znajdziesz we mnie pomocnika!

1. W jaki sposób będziesz składał życzenia swojemu tatusiowi?
2. Naucz się wiersza na pamięć.

Mój tata nauczył mnie grać w szachy.

Mój tata świetnie gra w piłkę nożną.

Lubię wycieczki rowerowe z moim tatą.

Zbudowaliśmy wspólnie samolot.

1. Jakie są twoje ulubione zajęcia z tatą?

Rafal Witek

Międzynarodowy Dzień Dziecka

Każdy jest ważny

Z okazji Dnia Dziecka pani Hania zrobiła całej klasie wspaniałą niespodziankę.

– Dziś wasz dzień – powiedziała z tajemniczą miną. – Dlatego chciałabym każdemu pokazać, za co go lubię i w czym jest najlepszy. O, mam tu specjalne dyplomy z tej okazji...

– Eee tam, pewnie znowu dostaną tylko wzorowi uczniowie – mruknął rozczarowany Kuba.

Ale gdy pani zaczęła rozdawać dyplomy, okazało się, że naprawdę są dla każdego. Martynka została pochwalona za bycie wspaniałą asystentką nauczyciela, Klara – za poczucie humoru, Magda – za prawdomówność, Jagoda – za talent do lepienia z plasteliny. Po dziewczynkach przyszła kolej na chłopców. Maciek dostał pochwałę za umiejętności piłkarskie, Antek – za zdolności techniczne, Emil – za pomaganie innym, a Kuba – za imponującą wiedzę o straży pożarnej.

– To mój pierwszy dyplom w życiu... – powiedział Kuba cicho.

– Uwielbiam lepić z plasteliny, ale nikt nigdy mnie za to nie pochwalił... – szepnęła Jagoda.

– Wszystkie wasze talenty są ważne! – powiedziała pani Hania. – I każdy z was ma w sobie coś wyjątkowego. Nigdy o tym nie zapominajcie!

1. Jaką niespodziankę pani przygotowała swoim uczniom na Dzień Dziecka?
2. Dlaczego dzieci poczuły się wyjątkowo? Za co pochwaliła je pani?
3. Jakie są twoje zdolności? Powiedz o kilku swoich mocnych stronach.

Poczucie własnej wartości to dobre myślenie o samym sobie. Świadczy ono o tym, że lubimy sami siebie. Znalezienie tego, z czego jesteśmy dumni i co nam dobrze wychodzi, to świetny sposób na podniesienie poczucia własnej wartości. Warto być przyjacielem samego siebie i znać swoje dobre strony.

Już lato i wakacje

Danuta Gellnerowa

Lato

Lato jest bardzo bogate.
Nikt nie może równać się z latem.
Lato ma złota tyle!
Więcej niż najbogatszy jubiler.
Lato razem ze słońkiem rozdaje złote pierścionki.
Dziewczynkom w warkocze złote wstążki wplata,
a złote piegi na nosie to też podarunek lata.
Złoto jest tutaj i złoto jest tam
i w strumyku pełno jest złocistych plam.
Chodźmy więc na łąkę i tam pośród kwiatów
zbierajmy dziś blaski, które daje lato.
Bo kiedy jesienią przyjdzie szara słota,
to nie będzie nigdzie ani skrawka złota.

1. Przeczytaj wiersz. Jakie podarunki rozdaje lato?
2. Jaki kolor kojarzy się poetce z latem? Jak myślisz, dlaczego lato ma więcej złota niż jubiler?
3. Wyobraź sobie, że leżysz na trawie w ciepły letni dzień. Co widzisz? Jakie odgłosy słyszysz? Co czujesz? Opisz te wrażenia, a następnie spróbuj je oddać na rysunku.

Przysłowia o lecie

Kto latem pracuje, zimą głodu nie poczuje.
Kto w lecie próżnuje, w zimie nędzę czuje.
Od czerwca dużo zależy, czy żniwa będą jak należy.
Czerwiec na maju zwykle się wzoruje, jego pluchy, pogody, często
naśladuje.
Upały lipcowe wróżą mrozy styczniowe.
Sierpień, ten spoczynku nie chce dać, bo każe orać i siać.

Wakacyjne rady

Głowa nie jest od parady,
służyć ci musi dalej.
Dbaj więc o nią i osłaniaj,
kiedy słońce pali.

Płynie w rzece woda
chłodna, bystra, czysta.
Tylko przy dorosłych
z kąpielem korzystaj.

Jagody nieznane,
gdy zobaczysz w borze:
Nie zrywaj! Nie zjadaj! –
bo zatruć się możesz.

Urządzamy grzybobranie,
jaka rada stąd wynika?
Gdy jakiegoś grzyba nie znasz,
nie wkładaj go do koszyka.

Biegać boso jest przyjemnie,
ale ważna rada:
– Idąc na wycieczkę pieszą,
dobre buty wkładaj!

1. Przeczytaj wakacyjne rady i powiedz, czego dotyczą.

Jadwiga Hockuba

Wakacje (fragment wiersza)

Już czerwiec otwiera lata bramy,
a tam czeka na nas las:
w chłodnym mroku lśnią słońca polany
i strumyk na kamykach gra.
Już czeka piaszczysta plaża i morskiej wody smak.
Czekają nas dalekie drogi i bujna zieleń łąki,
po prostu – cały świat!
Tam będzie czas posłuchać, jak szumią trawy,
zobaczyć, gdzie śpi ptak.
I odkryć nieznane dotąd sprawy –
milczenie stawu, zapachy ziemi, tańczący, wolny wiatr...

1. Co oznacza zwrot: "czerwiec otwiera lata bramy"?
2. Jakie miejsca wakacyjne czekają na dzieci?

Powtórzenie! Dwa najważniejsze wyrazy w zdaniu

Zapamiętaj!

W zdaniu możemy wskazać dwa najważniejsze wyrazy. Jeden oznacza **czynność**, a drugi – jej **wykonawcę**.

Już **przyleciały ptaki!**
Słońce świeci coraz mocniej.

Listki rozwijają się z pąków.
Na pewno **idzie wiosna**.

1. Przepisz zdania i podkreśl kolorem niebieskim i brązowym dwa najważniejsze wyrazy w każdym zdaniu. Uważaj! Nie w każdym zdaniu kolor niebieski będzie przed brązowym.

Przez jezdnię biegnie mały piesek. Przerażeni ludzie krzyczą. Nadjeżdża ogromny samochód. Uważny kierowca spostrzega pieska. Auto gwałtownie hamuje. Pies ucieka.

2. Przeczytaj teksty w ramkach i napisz w odpowiedniej kolejności według rysunków. Podkreśl najważniejsze wyrazy w zdaniu.

Po tygodniu dzieci wypuściły zdrową mewę na wolność.

Osamotniona mewa nie mogła fruwać, przesuwiała się po ziemi kulejąc.

Dzieci poszły na spacer i znalazły chorą mewę.

3. Napisz nazwy zwierząt i ułóż z nimi zdania. Podkreśl rzeczowniki i czasowniki.

Powtórzenie! Odróżniamy rzeczowniki i czasowniki w zdaniu

1. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

Justyna ma dzisiaj dobry Zuzia ma , którego wszyscy się boją. W ogrodzie ptaki. Mama chciała zrobić w sklepie. Jacuś coś zjeść, bo jest głodny.

humor, psa, zakupy, fruują, zgubić, musi

2. Wypisz nazwy czynności i dodaj do nich określenia.

Mama gotuje, tata maluje, Zuzia prasuje, kot podskakuje, a pis poszczekuje.

3. Uzupełnij zdania korzystając z obrazków.

Po łące chodzi i szuka .

.... i zapylają kwiaty, a zjada mszyce.

4. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Wszyscy cieszą się z nadejścia lata.

Ptaki śpiewają radośnie.

W ogródkach i na polach pracują ludzie.

Zieleni się łąka i pasie się bydło.

Co robią ludzie ?

Co robią się zwierzęta ?

5. Przeczytaj. Uzupełnij zdania wyrazami z przeczytanego tekstu i przepisz.

Dzieci weszły do cichego lasu. Pod dębem rosną grzybki. Na słonecznej polanie rozsypały się czarne jagody i czerwone poziomki.

Poziomki są, a są czarne. Grzybki rosną pod

Wakacyjny letni czas

Po co są wakacje? A po to,
by słońeczko opiekało was złoto,
aby wiatry żywiczne owiały,
aby wody błękitne skąpały,
aby łąki pachniały skoszone,
by las śpiewał piosenki zielone,
by was ptaki budziły o świcie,
by łan zboża makami się kłaniał,
no, i po to,
byście, kiedy już wrócićie,
mogli odpowiedzieć na pytania.

A tych letnich pytań są tysiące:
– Czemu rankiem jest rosa na łące?
– Po co pszczoły siadają na kwiatkach?
– Czemu sowa tylko nocą lata?
– Po co dzięcioł w korę sosny puka?
– Gdzie skowronek ma gniazdeczka szukać?
– Jakie ślady zostawiają zwierzęta?
– O czym trzeba zawsze w lecie pamiętać?
– A jaskółki, czemu nisko latają przed deszczem?

No, i wiele, wiele innych jeszcze.

A pytajcie wszystkich. O wszystko.

Przyglądajcie się obłokom, ptakom, listkom...

Zobaczycie, że świat, gdy się go poznaje,
jest ciekawy.

Ciekawszy od bajek.

1. Przeczytaj wiersz. Wylicz, po co – według poetki – są wakacje.
2. Odszukaj fragment zawierający wakacyjne pytania. Przeczytaj je z odpowiednią intonacją. Spróbuj na nie odpowiedzieć w parach.
3. Naucz się pięknie czytać wiersz. Zwróć uwagę na znaki interpunkcyjne i na nastrój utworu.

SPIS TREŚCI

Rozpoczął się Nowy Rok	3
Sztuka pisania zaproszenia	4
Sztuka pisania opowiadania.....	5
Używamy rzeczowników w naszych wypowiedziach.....	10
Nie nudzimy się w zimowe wieczory.....	12
Rodzina wyrazów	16
Moja rodzina	20
Drzewo genealogiczne.....	22
Wyrazy pokrewne.....	24
Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	25
Czasowniki oznaczają czynności	28
21 stycznia Dzień Babci 22 stycznia Dzień Dziadka	32
Liczba czasowników	34
Czasz czasownika	36
Zakończenia czasowników na: “-li”, “-ły”	37
Pisownia czasowników z przeczeniem “nie”	38
Zimowe zabawy	40
Pomagamy zwierzętom podczas zimy	42
Rozpoczynamy pracę metodą projektu	44
Przymiotnik. Liczby przymiotnika	46
Przymiotnik. Rodzaje przymiotnika.....	48
Przymiotnik. Stopnie przymiotnika	52
Przymiotnik. Pisownia “nie” z przymiotnikiem	53
W świecie muzyki	54
Przymiotnik i rzeczownik.....	56
Przymiotnik, rzeczownik i czasownik	57
Walentynki – święto zakochanych	58
Właściwe zachowanie wśród sąsiadów	59
Łączenie zdań i wyrazów	60
Zbliża się wiosna.....	62
Krótkie wyrazy przy rzeczowniku	64
Opisujemy przebiśnieg	68
Opisujemy bociana	69
Uczymy się przeprowadzać wywiad.....	70
Sztuka pisania – jak napisać instrukcję?	72
Układamy dialog.....	73
Primaaprilisowe żarty i psoty	74
Wiosna w pełni	75

Tekst	76
Święta Wielkanocne	78
Rozwijamy zdania.....	82
Moje miejsce, gdzie mieszkam	84
Rozwijamy zdania za pomocą przymiotników	88
Międzynarodowy Dzień Ziemi 22 kwietnia	90
Powtórzenie o zdaniu. Chronimy naszą planetę.....	92
Jak człowiek wpływa na środowisko?	94
Powtórzenie! Pisownia wyrazów z "ó"	98
Powtórzenie! Pisownia wyrazów z "rz"	99
Święta majowe	100
Powtórzenie! Pisownia miękkich spółgłosek.....	102
Powtórzenie! Podział wyrazów na sylaby	103
Kiedy stawiamy przecinek?	108
Powtórzenie! Zdanie.....	109
Z wizytą w najstarszych miastach Polski.....	110
Powtórzenie! Znam litery w rzędzie, w alfabetycznym porządku	114
Utrwalanka ortograficzna.....	115
W królestwie książek	116
Święto Matki.....	118
Święto Ojca	119
Międzynarodowy Dzień Dziecka	120
Już lato i wakacje	121
Wakacyjne rady	122
Powtórzenie! Dwa najważniejsze wyrazy w zdaniu.....	123
Powtórzenie! Odróżniamy rzeczowniki i czasowniki w zdaniu.....	124

Навчальне видання

ЛЕБЕДЬ Регіна Клеменсівна
СЛОБОДЯНА Ірина Адольфівна

Польська мова та читання

Підручник для 2 класу з навчанням польською мовою
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

Польською мовою

В оформленні підручника використано ілюстративний матеріал з колекцій вільних зображень мережі Інтернет на сторінках: 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 33, 45, 54, 55, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 74, 75, 79, 80, 81, 83, 84, 87, 88, 90, 92, 94, 95, 96, 98, 100, 101, 107, 113, 116, 120, 121, 122, 124.

Редактор *О. М. Бойцун*

Художній редактор *І. Б. Штурма*

Формат 70x100¹/₁₆.

Ум. друк. арк. 10,368. Обл.-вид. арк. 7,5.

Тираж 354 пр. Зам. № 1736

Державне підприємство
"Всеукраїнське спеціалізоване видавництво "Світ"
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua

Друк ТОВ "Рік-У"
88000 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 5040 від 21.01.2016